

РАДА

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА І ЛІТЕРАТУРНА

ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ

РІК ДЕВ'ЯТИЙ

Адреса редакції й контори:
у Києві Велика Підвальна вулиця д. 6.
Телефон редакції 1453.
УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1914

на 1 рік	на 6 міс.	на 3 міс.	на 1 міс.
11 руб.	7 руб.	4 руб.	2 руб.

Передплату на рік можна виплачувати частками: в 2 строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб. в 3 строки: на 1 янв. 2 карб., на 1 мар. 2 карб. і на 1 мая 1 карб. або по 1 карб. на протязі перших шести місяц. Ціна „Ради“ за кордон: на рік 11 р., 27 Корон 94 гелери на австрійську валюту; на 1/2 року—5 р. 50 к. на 1/4 року—2 р. 75 к., на 1 м. 1 р. Коли закордонні читачі передплачують газету через поштомат, то платять за газету по ціні, виставленій для передплатників в Росії.

Передплата приймається тільки з 1-го чис. кож м ЗА ЗМІНУ АДРЕСИ 30 КОП. (При зміні неодмінно прикладати стару адресу).

ОПОВІСТКИ приймаються в ГОЛОВНІЙ КОНТОРІ „РАДИ“ та в Центральній конторі „РАДИ“ в Петербурзі: 1) в Петербурзі—Т. Д. Л. і З. Метцль і К-о МОСКВА, Мясницька, 6. Ситова в о ділах цього Т. Д.: 1) в Петербурзі—Морська, П. 2) у Варшаві—Маршалківська, 130. 3) у Вільні—Большая, 78. 4) у Лодзі—Петроковська, 1 та 5) у Парижі—8, площа Біржі.

Автори рукописів повинні вносити свою адресу і адресу. Редакція може сі прохувати і змінити статі; більші статі до друку негодяться перекохуватися в редакції 3 місяці і в адляються авторам іх копій, а дрібні замітки в дошнен одразу випадають. Рукописи, на яких не означено умови друку вважаються безплатними.

3 ПРИВІДУ надісланих до газети ВІРШІВ редакція не листується.

Просять авторів додержуватися правопису „Ради“.

УМОВИ ДРУКУВАННЯ ОПОВІСТЕЙ ЗА РЯДОК ПЕТИТУ АБО ЗА ЙОГО МІСЦЕ.

перед текстом 30 к.
після тексту 15 к.
„сторонні повідомлення“ 75 к.

ЗА ПЕРШИЙ РАЗ платиться ВДВІчі

Оповідки про пошукування праці—в Конторі редакції приймаються на льотних умовах.

В семейному театрі-варьете
„АПОЛЛО“
Меріинговська, 8. Телефон 24-84.
Улюблене місце Київлян.
Дирекція трудове товариство.
А. М. Прокофьев, П. М. Федотов, Д. В. Пидкин, А. Я. Вязьберг.

Спішіть подивитися!!
Веселитесь Рекордною атракціоною, 1-й раз в Києві!!
„Тингель-тангель“ **Бернард Ю.**
Дивовижне подивитися!! Небувала новина!!
Дебют від харит. танцюр корнет. вєсели колосальні. усіх.
Сестри Бекефі Дебют французька **Lidie Delson**
Жолі гашель
Що дня дивертас. грандіозні. прогр. в саду. На випадок погоди переноситься в концерт. залю

Знає партнери акробати
Беруть участь: **6 Дюбуа-Саланді**
Веселий француз дует **Lina Darvill's**
Повітр. акробати **ТРИКОЛІН**
Від еспанськ дует **Los Caritos**
класич. танцюр. **Мелія Експрес**
Режисер Б. Я. Савицький.
Марія Токарєвська, Доліна, Дог-сильна, Жюлі Ерстель, Кра-сильна, Меліта, Станіслав-ська, Фелікс Шабровська, Ню-ська, Агарська, Дюро, Орська, Жанет, Гари, Розалі, Даржан, Даржанова, Камілія, Аранг, нині.
Справжній хор Московськ. м. танці в „Спрітлі“ під оруд. І. Г. Лебедєва.
Подорожні в програмі.
Початок в 10 год. вечора.

ШАДАЧІ

ПІАНІНО НА ПРОКАТ

від 6 рублів до 12 рублів що місячно
Головне депо музичних струментів і нот
Г. І. ІНДРЖИШЕК
Хрещатик, 41.

Літня концертна зала й ресторан
„БУФФ“
Олексієвський парк (територія б. виставки)

Що дня веселі концерти при участі кращих артистичних сил.
Концерти знаменитого Московського хору
(40 чол.) під орудою улюблен. Московської публіки
Пелагеї Івановни Красної
На розкіш. веранді з 8 Оркестр дам-трубадур під орудою до 11/2 г. веч. грає від. **Місс Ляхович**
Початок програми в 11 год. вечора. Єсть закриті ложі і чудово обставлені кабінети. Першокласна кухня, пошпигений преїскурант.

Літній театр
Київського Купецького зібрання
Українська трупа. Дирекція М. К. Садовського
Сьогодні 25 го мая вист. буде
у 1-й Яєні Зорі істор. др. на 5 а. Б. Грин-ченка У понед. 26 го
раа др. 4 д. з співами. Молода кров У пятн. 30 бенефіс на-
очі виість У вист. 27-го мая. Молода кров пельмейстера А. А. Ко-
шідт вист. Утоплена, або русальчина ніч опера на 3 д.
буде. Готується до вистави 1) ВЕСНЯНІ СНІ КОМ. на 4 д. 2) ЗІЛЛА КОРОЛЕВИЧ.
Поч. у 8 1/2 год. веч. Квитки продаються з 11 до 2 дня і від 6 до 10 1/2 год. веч. Особи, що взяли квитки в театр, за вхід в сад не платять.

Наших передплатників, що з 1-го червня (юня) цього року.
Редакція і Контора **РАДИ** на Михайлівській вул. ч. 18.
Переходить в нове помешкання

С 1-го Іюня по 15-е Іюля.
РЕГЕНТСЬКО УЧИТЕЛЬСЬКІ КУРСИ В ОДЕСІ.
Новосельська, 92 285

Крамниця „Час“
(Київ, В. Володимирська, 53, тел. 44-89).
Тільки що одержала великий вибір (до ста зразків!) шовкових квітчастих стрічок та жовто-блакитних; вишиваних краваток (галстуків), сорочок чоловічих та жіночих, вишивок, плахот, запасок гуцульських, килимів з Полтавщини, Київщини та Буковини.
Книгарням та споживчим крамницям на стрічках велика знижка. 333

Три вірша
Максима Рильського
для співу з проводом фортепіано музика
Я. Степового
Не грай, не грай—40 к.
Ноктюрн (Зорі сяють)—40 к.
Без хвилювань, без мук з тобою я балакав—40 к.
Видання
Л. Ідзіковського
в Києві, Хрещатик, 29. 334

П. Д. Жалко-Титаренко
Прорізна № 1 ріг Хрещ. 2-й магазин 335
Продажа швейцарського плаття 7 р 50 к.
Епонж для костюмів 69 „
Креп від 28 „

Українська Мясна Торговля
В. М. ГРИНЕНКО
Львівська, пл. № 12-1, проти хлібн. рундуків
Завжди свіже м'ясо Київських бовень, свинина, баранина й телятина. Приймаються замовлення готових котлет. 873

Київська Жіноча Комерційна Биржева Артіль
„Прогрес“
Ідальня, Майстерня Жіночого вбрання
В. Володимирська № 45
Просимо пам'ятати адресу. 331

Вийшла з друку друга й третя частини
ШКОЛА для БАНДУРИВ К. Шевченко
ціна по 1 руб.
Придбати можна—Київ, Безаківська, 8 „Українська книгарня“.
2) Москва Владимиро-Долгоруківська, 16 кв. 2 В. К. Шевченко. 302

Модньо-Мануфактурний Сукняний Магазин
під фірмою

ШПАЛЕРИ
новітніх малюнків в великому виборі маються в фабричному складі
Бр. Тарнополь
Київ хрещатик 16-2 298
Зразки висилаються безплатно
Продажа дахового толю

Одес. Київськ. учасн. округскі КУРСИ **А. П. БОБИРЯ** у Києві, Софійська, 5. Далі обох позів, прийом у великий час. Скоро і докладно вич. двоїм. Італ. бухгалтерії усього наочно і посеред. логотвона, Інтергор. умови висилаються безплатно. 323

„Котляровъ и Чернооголовкинъ“
Київ, Хрещатик, 36.
Завжди єсть в великому виборі: Найможливіші шовкові, шерстяні, суконні, полотняні й бавовняні товари кращих російських та закордонних фабрик.
Спеціально форменні товари всіх шкіл в великому та ріжноманітному виборі.
Ціни на всі товари призначені найдешевші і без торгу. 315

Два Студенти вихователь дітей (7 рок. практик) бажав би одержати посаду в застку або в селі. Міг би також вчити грати на гетманск. бандур. Листовно: Харків Лермонтовська, 8 кв. Петрова Студенту. И. Х. 330
Студент одержати посаду в застку або в селі. Міг би також вчити грати на гетманск. бандур. Листовно: Харків Лермонтовська, 8 кв. Петрова Студенту. И. Х. 330
ПІАНІНО конц. кращ. придворн. закордон. фабр. од 275 руб. 1 дорожче. Допускається розстрочка плати
Полякин і С-вя, Хрещатик 52.

В Чернигові
можна купувати газ. РАДУ* окремих №№ в Києві
І Д Л І С А.

Мито на українській книжці.

Не можна сказати, щоб запитання українських послів у австро-угорській делегації про порушення митового довору Росії в справі мита на українській книжці було прийняте для уряду...

Яким заборончим це мито робиться для українських видань можна бачити з таких прикладів: така книжка як „Кобзарь“ Шевченка в цензурній російській редакції важить коло 1 фунта і коштує коло 4 коп.

Для чого ж Росія вкладає заборонне мито на українські видання? Що до російських, писаних російською літературною мовою, книжок це ще можна зрозуміти: всімірно дбаючи про розвиток російської літератури...

бажаною розвитку й українській книжковій продукції, як він повсякчас це одній особі, що спаржувалася на незаконні домагання мита (днв „Л. Н. Вістник“ 1912 р. кн. I—ст. „На українській мові“ М. Грушевського), стримує цим митом галицького конкурента.

Це пояснення давалося тоді ж приблизно, коли циркуляром П. Столипина 1910 року заборонялася українська товариства, звичайно, найбільше ті, що мали своєю метою по-між іншим і видавничу діяльність.

На останньому засіданні делегації Австро-Угорщини австрійський уряд пояснив, що ще в 1910 році він запитував про хибне толкування договору, але російський уряд одповів, що моваруська, малоруська чи руська — це тільки діалект „руської мови“, який відрізняється скількима словами.

Закон 1876 року, скасування його 1906-го, тарифна умова 1906, одповів на скарги, циркуляр Столипина, — все це хоч кого зіб'є з пантелику: коли ж російський уряд одповідає за свої вчинки і яке його пояснення треба вважати постійним? До цієї законодавчої і адміністративної практики додати треба ще один факт: закон про пресу видає від адміністрації видавати дозвіл на нове періодичне видання на протяві двохтижневого строку для російської мови і двохмісячного для інших мов.

Як бачимо, і логіка, і юридична аргументація і практичні заходи російського уряду в справі мита на українські книжки не витримують найменшої критики: він сам собі суперечить, філологія його — просто скандальна, юридичні підстави добуваються казуїстично, а на практиці один вчинок суперечить другому. Однаке делку последовність і систему можна все так помітити: вона характеризується одним словом, старим і певним — не пущати. Коли мова йде про українські видання, то в Росії, то тут користуються такими законами і наказами, котрі їх забороняють; коли треба заборонити доступ українських видань в Галичину, звивають іншого закону — і у всіх випадках таких, що влуть проти української мови. Але кожного разу російський уряд підкладає нові й різні принципи під свої вчинки; звивають і порівнявши ці принципи, бачимо простісіньке глузування з української мови, заміну дубина на ломачу, якими пишиться українська культура. Нічого дивного не буде, коли на запитання про порушення митового довору, російський уряд одповість гостинними запросинами перенести всі українські видавництва в Галичину до Росії, або фразою про оборону тутеш-

ніх вишвиць од австрійського конкурента, або чимсь иншим не менше гультазним. Та як б тепер підстави не поклада в основу свого пояснення російські бюрократи, не заховають вони одного основного свого принципу — боротися всіма можливими засобами і силами з українським рухом.

Ювілей звовоювання Кавказу.

Тільки що закінчилися офіційні ювілейні святка з приводу 50-ліття звовоювання Кавказу. 50 років тому величезна і розкішна країна, береги якої омивала Чорне і Каспійське моря, населена віднаадцятьма народами, зробила російською провінцією. Погодіття — час немалий. Скільки сталося усяких політичних і культурних змін за цей а життя Європи, в життя світовому. Виросли нові держави, до того ледве поміті, культура і поступ зробили грандіозні успіхи, утворили нечувані до того форми громадського життя, засіяли його рістю найвищими придбаннями розуму і знання.

життя. 50 років збрало, коли не все, то більшість. За Росією дшалося багато боргія перед народами Кавказу. Минувло підстаювати а часу повного владіння ним і здається пора вже культурній державі виплатити ці боргія. Про це повинні подбати і громадянство російське і преса, і Д. Дума.

„Добий його“

Саме тепер в життя подільської „Просвіти“ відбувається драма, якій найкраще й найвлучніше назвище буде те, що вилісано нами вгорі, — „добий його“. Ще недавно кївська чорна преса, викрикуючи гистерично про гіару мазепинства, запевняла своїх читачів, що трохи не все лихо для держави виходить з численних „Просвіт“, якими мазепинці засіяли усьє південно-західний край Росії. Само собою розуміється, що такі „інформації“ вираховували тільки на підковиті безглузді вільних і невільних читачів чорної преси та на вразлівість начальства, що до української небезпеки, бо кому-ж тепер невідомо, що роблять і як живуть ті кілька горорашних українських „Просвіт“, котрі ще не наложили зовсім своїм існуванням. Власне, з усіх „Просвіт“, що дотягли з лихом пополам своє „життя“ до наших часів, найменшу енергію виявляла саме подільська, обмежуючи свою діяльність сливе виключко безневинними вечірками, концертами і ялинками та й то тільки в рідкі години. Отже, не зважаючи на це, черговий смертний присуд звівлася саме на неї. Що саме спричинилось до назвичайної адміністративної уваги, яку виявлено було одє до подільської „Просвіти“, достоту поки що не відомо, але де-які данні тругу зовсім недозвоняно дають зрозуміти ті таємні причини. Вони, як шило а мішка, виглядають із пікавої уваги жандармського підполковника і к-подільського поліцействара, що робили тругу у помешканні товариства. Перший не витів і пробркнувся, що, мовляв, „се це мазепинці, австрійські“, а шов він „швидко з ними упоратєся“, а другий викрив себе дешевим допелом на адресу нашої газети: не „Рада“, мовляв, а „зрада“. З усього цього бачимо, що подільській адміністрації, напівкованій безперечно чорнонаціоналістською пресою, всюди, де тільки визначалося хоч чим-небудь українство, вижалилися мазепинці, австрійські, зрада, і коли досі і в К-Подільську не було зроблено рішучих заходів до викоринення тієї страшної заради, яка ніби-то кубила-ля в подільських українців, то хіба через те тільки, що виконувати обовязки жандармського полковника не випадало якось палкомку підполковникові Перверзову. Тепер це сталося, і п. Перверзову відкрилася можливість виявити свої зрінности. Він і не вагається, як бачимо а останніх звисток, труги зроблено не тільки в губернієським місті, де мистьлася „Просвіта“, а й у провінції: в с. Баршкєвях потрушено грамотних селян і місцеву інтелігенцію.

щось не видно; а з другого боку почувати, що українство, представників якого, свідоміх і не свідоміх, на Поділі кілька мільйонів, мистьється „за предбляєм“ його „досягаємости“. В тім і сила українства, та і взагалі вського національного руху, що на річ не належить до тих які можна ваяти в руки і обмядати. І можна тільки так чи інак відчути, що-ж до анищевня, то це-утопія гарячих голів. Можна хвалитись, на рать іудчи, тим, що легко впоратись, утворувати навіть ілюзію цього, але — як саме впоратись, про це краще мовчати і вивероятись, за вся енергія п. п. Перверзових, справлена на арипинненя національних рухів, виявляє тільки Іяно безпорадною безсилість.

Варто тут зазначити ще одну характеристику рисочки, яка от уже на протягі кількох останніх літ домінує у відношенні до українства у всіх українборців. Це страшенна злість, що виявляється, часом несамохіть, поганого лайкою при виконанні службових „обовязків“. Не раз уже наводились у нас факти такого відношення, не раз ми чули вже, що не тільки поліцейські чини, але й інспектори, директори й инш. освічені українборці, глянувши тільки чи на українську книжку або ноти з українською пісєню, чи ще на щось українське, забували про свій відповідальний стан і вертали таке, що й візківони не всякому до липа. Не обійшлося без цього й при тругах у подільській „Просвіті“: п. Перверзов, як відомо вже нашим читачам, виявив своє відношення до Шевченка непристойною лайкою.

Це на пертий погляд тільки непристойність, але вона й ще дещо значить. Ворог гнівается, а це погана для нього ознака, бо красномовннш над усе покаже, що ідея українства вишла вже із тієї стадії, коли її трактовано було нашими ворогами по абірінках малоросійських, вірменських, жидівських анекдотів. Наспіла друга стадія — стадія боротьби, упертої, запеклої, коли самє ім'я ворога викликає злість. Лишила третя й остання стадія, коли ворог примушений буде сконстатувати факт і помиритися з ним. Не будемо пророкувати — скоро чи ні налідеє той бажаний час. Наше діло, діло наші, що знов відроджується до світлого життя, — працювати і в борні із лихом не хилитись.

С. Черкасенко.

3 газет та журналів.

Хамство і В 3—4 числі журналу панство. „Kłosy Ukrainijskie“ знаходили мо одповілі редакції цього органу на статті М. В.—ного про „Нові польські видання у Кївї“.

Не сподівались ми, правда, иншої оцінки ні а бокі „націоналістич“ російських, ні а бокі „націонал-соціалістич“ (? Ред.) українських.

Для останніх пісєння про демократичн починанняється завжди од хлопотливого хамства і кїпачества на хлості статі хамства. А все, що пахне великою і пишною культурою нікому — де для них ідеал „незрозумілий“. Кош членів редакції „Ради“ пожуєть трохи більше і осерезку свого власного ще молодого культурно-національного руху, то просвітяться і не скажуть батькові Тара-

На роскоші.

(Минатюри).

Край села — чепуренька нова, але бідна хатка в маленькому подвіррї, — за двором — грядка городу, а далі — рівний степ. За хатою — маленький, молодий вшляк.

По двору порається господарь — запалений та закурений. Витяг коня, загат плуга, походив по двору, прибираючи все до місця, далі потягнувся і став біля тину. Достояв трохи, послушав чогось, підвівши голову, далі підступив ближче і схилився на тин.

— Панасе — іди вже, а то діти поспнуть, — та й куліш прохолоде, — гукнула з порогу молодиця. Потім помілду підійшла до чоловіка.

— Чого ти слухавш тут Панасе? — привітно й цікаво спитала вона, кутаючи плечі в хустку.

— Чуєш? — кивнув Панас головою у той бік, де за ярком маячів панський густиий сад, обнесений мережаним та мальованим штахетом. — А що? — стала прислухатись молодиця.

— Соловей... — О... я ще сьогодні вдєсвіта чула, — промовила жінка. Далі схилилась на тин поруз і чоловіком, шильно притулдилася до нього плечем і стала слухати.

— А знаєш, що я скажу тобі. — промовив а опаскою Панас, — це — наш.

— Е, ні! — не згожувалась молодиця: наш прилітає пізніше, коли вже вийшла одвітати. Та в цього й мовав не така, — додала вона, прислухуючись до солов'я, — наш певстучий — тихенький, співає — як грає в сопілочку, ніжно, тендітно, а це бач який горлятий!

— Отже завірюю, що це наш! — уперто стояв чоловік, — ти прислухайся краще. Замовили обоє, слухають. Соловей двічі задірливо тьохнув

і не переводячи духу зашбарчав щось довге довге.

Здавалось, крутив швидко срібними та золотими голками, вплітаючи віжне, тонке як павутина мережево, заплетане, довге та хитре. От-от, здається, увірве нитку, зіб'ється — так ніс викрутить такі, виведе кінші, що й радо весело тьохне на останку, мов замість.

— Гм... а може й наш, — не вірить уже собі жінка. — Та наш! — з легеньким жалєм завіряє Панас: я його де хоч пізнаю. В панському саду просторіше, то й голос оддається лужче.

— Ах-ти-ж вжайкий соловейку, — шкодувала тихо молодиця. Це, бач, — викорчували старий вшлячок, а в мю лодняку не схотів... погородував... Вона вередливі, а тобі скажу, ці солов'ї.

— Ходім лиш до вечері, — промовила вона, зітхнувши.

— Я довго й боявся — такі переманили вряжі пани! — зітхнув і Панас, підводячись із тину.

Глянув ще раз на панський сад, на село, по селу дрібеньки, рієкі та низенькі садки, як бур'яни у панів, як на вибір, — взяло густе та кучеряве, як ліс. Здавалось, — що й дерево переманили із усього села на панські роскоші.

Панас поклав головою: Та й де оте ти бачила, щоб він тут остався, коли під боком таке парство й панство.

В темній гущанині сада роспинаються тихі, меланхолійні агуки роєля і разом із духом коханих троянд відлітають за сад, що глибоким ровом одгорожено од селянських хат. Під садом товп'ються темні силуети селян, вільно гомонять у вечерній тиші.

— То й довго прогостює він у вас? — питає цікавий чоловічий голос у жінки, що згорнувши на грудях руки стоїть серед гурту.

— Не можнати йому довго, — діловито, але із схованим легеньким смутком

казала жінка: — оце завтра поїде до панів у Борівки, пробуде там, казав, дві зо три, а там аїде до дому, візьме свої папунки, тай на станцію поїде.

— Приїхав до матері з гості, а мати, мабуть, мало й бачила його? — допитувався той же голос: — чи днів-же хоч зо три був він дома, чи може тільки вночі, як спить — тоді тільки й бачила його?

— Чого-ж не бачила? — бачила, дякувати Богів, — якось образливо одговорила жінка. Далі переколя додала з погордою: не цурайтеся люде, то й слава Бугу.

— Звісно — у нього своє діло, а в нас своє, — устрів в розмову инший голос, — чого він не бачив тут у селі, щоб льєнь-день сидити тут. Одрізану скільки хліба скільки не тули, кажуть, — вже не приросте.

Жінка хотіла дось одповісти, але тільки зітхнула й замовкла.

— А чи правда, тітко, що вашому Семенову дарували в городі золоті та срібні дартинки? Спитав хтось. Далі з усях боків жінку почали спитати запитаннями: чи правда, що Семена там парь слухав? що він, як виходить співає — надиває золоту одежку, що плять йому за кожну пісню по сто карбонців?

Жінка повеселішала, мов оджила. Вона охоче розповідала про все, що вдалося випитати од сина. Сматок, що спливає часом у неї в очах, і ковчав і липо сіяло горлошамі.

Висько нал еадом, здавалось під саме небо жайворонком шугнув із зелення чистий, як криця, вишоханий та вивешений оперний тенор і високою над хатами села полинула лясє арія.

Розмова від садом увірвалася, всі замовкли.

Тобь одної я повсвятил. Разевіть печальний ялин бур-ной...

Чужим, далеким смутком розстелєвся голос, тремтїв невідомими єльозами-искрами.

Стоїть мати в гурті, не ворухаєть-

ся, — очі широко відкрились, лице напружене: здається — хоче щось виймати ухом знакоме, рідне.

Але агуки, такі лагідні й привітні до когось, линули кудись мирно до неї суворі й німі.

— Ольга, а тебе любив... механічно шепчуть їй губи перехоплєні слова, сама кліпає очима, з мукою шукає якогось таємного в цих словах зміста.

— Молодчина Семен! — от так Семен! — сіє я руба — не вважає на пани, — хвалили артиста, коли після кількох арій замовк його голос в саду...

— От колиб до нього, та чабана Микути! І тоді хай-би послушали!

— Таке ти й скажеш! — промовив другий голос, — що ж він співав би а Микитю-хоб: ой по гурі — по горі вівчарь віви знає?

— Всі засміялись.

— Ну а то щож? — огризався перший голос, — співає щось таку, що чорт в ньому й толку добере.

— Попрохай, Гаврило, хай і тобі заспіває твоеї жартували з ним.

— Чого-ж, — коли-б заплатав сто карбонців, заспівав-би й по мсєму! — уперто доводив своє перший.

— То чого-ж? — пролай Гаврило волики, — та найми Семена, хай і тобі заспіває.

Гаврило сердито плюнув у темряві.

Панський гомін в саду затих, забринчав знову стиха рояль і незабаром присадився до нього Семеновий голос. Мотив був якийсь знакомий, хоч сльві піснє не можна було зразу впізнати.

— Та й і з розуму збився. Вороному коноу Гей, тай на гриву схилився. Здавалось через сад з панського будинку хтось свій, рідний кидав до людей голос. Шелест пішов поміж людьми. — Нашої! по нашому! — Зашуміли

радісно і через ривчак один по одному шугнули в сад; зашелестіли поміж кущами і змовкли при тайлєсї.

Мати задрю подивилась їм у слід, але сама не пішла — було чогось ніяково.

А голос рідний, бадьорний, немов розвірявши якісь пута над собою, струєвнши, сквикувши якусь вагу вирвався могутній і вільний і соколом поплинув над різними полями.

Стоїть мати одна на майдані, радіє — впазала:

— Ти-ж мій голубчику!.. Ти-ж мій солдовєчок, синочку мій коханий, дорогий... стиха причитусе вона сама собі, і сміється і радісно руки ламає, і витирає рукавом сльозу, що котиться як горошина, по зморщеному лицю.

Як поїхав козаченько. Тай у чистєє поле... Гей! аж там бідна дівчинюнка Пшениченку поле...

І, здавалось, проясніло поле за селом, привітно осміхнулись хатки — пшунулись ближче...

Тріснула гілка в саду щось гупнуло; забуновив стиха чийсь сердитий голос. В різних кінцях саду загавкали собаки і трохи згодом лунав чийсь грубий голос.

— Чого поналаздили сюди? Чого не бачили?..

Зашуміли трава й лист у саду, затріщало сухе гілля і а темряві тїкали назад люде з ясними обличчями і задуманим осміхом. В усьуд од одного поблизували в очах одинакові дрібенькі искорки, як дорогі камінчики. Здавалось — навмисне бігали вони в панський сад за цими искорками-перлинами, і були раді що хоч по маленькому довелось вкрати.

Довго після того гомоніли люде, пригадували молодісті, співні, парубочтво і довго сьляв — не гасився в очах у їх той крадений у панському саду дорогий блиск...

С. Васильченко.

сові спитатися в баранцям кожухові подіти високої й суворі чола Мищенка чи Словацьких—через те тільки, що він мужик з роду, кобарь демократичної, як і він, Українці (ч. 91). Воно, правда, не „мужики“, але людина й-Богови, вперше од хлопчанів з „Ради“ довідується про ту велику нову істину, що бути мужиком—це найбільше в світі заслуга.

Це все таке характерне, з під прости українських колокосів на вивісі журналу все ясніше виглядає бундучне і зневажливе обличчя польського пана, що слід нашим читачам для ближнього знайомства ще й далі подати уривки з цієї статті.

Ми, поляки, на тій „нещасній“ позиції, маємо одне оправдання, що й ми також маємо одного „мужика“ в своїй історії—пешанованого, торгового селянина, короля Пяста. Але те було не більше не менше, як тисяча сімдесят два роки тому! Через те, що тепер живесть швицке, певно й українці з „Ради“ швидше од нас придуть до свідомости, що найбільше „лемо кращим“ і найміцніше „соціалістичні“ ідеї поставали не в хлопських головах, але владне в думках великих вихованців, вишкених і вигиштованих, котрі виховали в собі високу культуру і глибокі знання ділового руковолення.

На чому ж ми торкаємо старію пісню, коли редакція „Кл. Улр.“ сама завела і знов повторює стару пісню про панство і кастово, владне хамство Україну і аристократичну Польщу. В цьому ж усім лежить, що польські полупанні поробилися апологетами шляхетської Польщі і заєвняють, що культура можлива тільки у вигиштованих, вирифінованих та щ: якихось там панських душах. Вже це переконання що сидить в душі в польській буржуазії з полупанків само по собі свідчить про брак справжньої культури, культури духа. А що до пахощів і блиску культури, то з цим нічого носитися й кивати на наші кожухи: парфюмерія, кімнаті і дешева памама не такі вже сильні засоби, щоб з мазурського хлопца враз зробити польського пана.

Політичний маятник.

Чули ви ще й нішу, ніби й не таку досадну, відповіди. Поминаючи обережненько всю „культуру“, всю суму добрих і лихих впливів, політики Погодинського типу звичайно хваляться: ми несемо вам „великий, свободний російський яззык“, ми даємо до вашого вишкту „богатійшю вь мірї літературу“... Не казати жме, що власне—це фальшування справи, заміна одного розуміння другим, але така відповіди насамперед і принципіально фарисейська, бо та культура, яку наші культуртрегери зводять кінеш-кінцем на російську державність, була ворогом і „великому языку“, і „богатійшю літературі“. Без языка без воны вона, звичайно, обходиться не могла, але що вона з неї зробила, яким смитям засмітила, скільки рабських ноток ввела до неї... „Холод Івашка Брюховецкий“—адже так підписувався виборний гетьман тільки через те, що переняв ся цілком тією „культурі“, яку накардали йому сучасні Погодины. Та й тепер скажуть: „загнун по-московскому“—не значить „добре висловився“... „Великий, свободний російський яззык“ як бачимо, ніс нам „инородцям“, не саме добро, а й лайку, і холопство, і каліченя рідної мови, і покручі образів та думок, бо обдизав на собі не тільки велику творчість духа, а й ті негативні сторони, яких, звичайно, не бракує в „общерусской культурі“. Але ще більшим фарисейством одгонить послання на письменство. Відомо ж бо добре, що воно, велика й найпринагідна частка „общерусской культу-

ри“—воно увесь час у найкращих своїх проявах ішло проти тієї культури, воно було живою суперечністю, невиспудимим протестом проти неї, і як же змістилася на неслухняній дочці своїй та культура! Жалного великого Іянина в ції великій літературі, до Новикова й Радішева до Короленка й Горького, ми здається, не знайдемо, яке б не збільшило собою мартирологу „великого російського письменства“. А знаменитий афоризм невмірушого Уварова—„чтобы русская литература, наконец, прекратилась?... І от цією паперницею російської культури нам хотять замінити цілу культуру. Пříkladом загнаного письменства хотять змалювати приналість і того, що її доводить до такого поневіряня! Дійсно—засліплення якесь посядо цих людей, що вже не розбирають, де світ світить і де темрява зіпає, де рай і де пекло. Але даремно—ми знаємо, як „общерусская культура“ ставилася до своєї найкращої, найбагороднішої частки, як вона не тільки наш, чужі, літератури силкувалася приборкати, а й свою власну приневолювала говорити рабською, езоповською мовою, тиском Шешковських та Красовських—і ми можемо як слід оцінити цей незручний аргумент од літератури.

Не менше фарисейство виходить і з практичного боку. 50 років ми—володіємо, напр., Кавказом і бенів кавказьким „инородцям“ на шню посалили,—тих бенів, що випили найгірші сторони „общерусской культурі“ й прикладають їх ретельно на місцевому ґрунті. Що ж іще „ми“ їм дали?

На це питання д. Яблоновський, якого думку я наводив того разу, не має що відповісти. Д. Погодин і же з ним звичайно не спинаються й відповідають, що „ми“ дали ще російське письменство. І це найбільшадна неправда, яку тільки можна собі уявити. Що-що, а як-раз письменство російське з усієї культури й не доходить не тільки до широких „инородческих“ мас, а навіть великоруські люди може чи зачеплені їм. Навіть на шляху до свого власного народу на перешкоді стає йому та сама „общерусская культура“ в її цілому, про яку ми говорили. Пушкинова „Сказка о попе і о работничкѣ его Балаѣ для народу рід заборошена, за Гоголеву „Новість отомь какъ поессорился Іванъ Івановичъ съ Іваномъ Никифоровичемъ“ припиняють народні читання, твори Короленка викидають з бібліотек, а за Толстого просто в бундгарно садовлять... І добро б не знали цього ті, що „неуть“ нам языком російське письменство—ні, вони все це чудово знають, як і те, що для величезної більшости тих, кого вони силкуються русифікувати, просто недоступні, незрозумілі й чужі твори російського письменства; до для чеченів або іберитинців, яких обробляють на „общерусскую культуру“ паливоди і горлорізні, всі скарби російського письменства просто не існують, а тільки сами бені даються в знаки. Знають це й все ж таки гордо вимахують „наше возвышающійся обманом“, і все ж таки, як сороки, проказують порожні факти про „общерусскую культуру“, зводячи її в крайшю разі до потрпіваного самою культурою одного письменника, а в гіршому до тієї державности, що викохало „нечестивое наслѣдіе катковщины“. Звичайно, що перед беками та іншими фруктами „культури“ всі пишні слова та гучні фрази шга ламаного не варті, бо ні правди в них не знаєте, а ні справжньої сили. І мимоволі зринає

думка: чи не краще б ретельним культуртрегерам, замість наділяти нас практично нашим масам недостойними скарбами—подбати, щоб ті скарби пішли швидше на вжиток самому великоруському народові? Чи не достойніше, замість співати патетичних гимнів „общерусской культурі“—відліпити з неї всім однаково шкодливі елементи й на них ударити та їх повалити? Чи не простіше, замість кричати про сепаратизм та русифікувати „инородців“—створити такі громадські умови, серед яких вільніше жилося б усім—„инородцям“ і „не инородцям“, „сепаратистам“ і „не-сепаратистам“,—серед яких дійсні скарби не лишалися б глибоко в землю закопанними? Думаю, що тисячі Погодиних на цьому полі знайшли б собі велику, почесну й справді користну роботу і що вона до поєднання, а не до розарту провадила б. Та вони лешку собі вибравать путь, путь отого настирлого галасування, набридани всім своїми нічними криками про сепаратизм та гальмування живої роботи серед „инородців“, путь цукчування її тією самою „общерусской культурі“, що й кращим сторонам самого великоруського життя не дає уповні розгорнутись.

Але—скажуть—те все не „ми“ робимо, „ми“ тому не причетні, що Чернишевські конають по Сибірах, а слово Толстих гине під ногами кингоризних (і такі єсть поміж засобами „общерусской культурі“) машини. Такий аргумент ми розуміємо в устах тих, що завзято борються за визволення і свого і чужих народів од лиха сучасної „культури“. На нього мав право й д. Погодин тоді, коли писав: „сначала человекъ, и уже потомъ государство“, але безповоротно втратив це право з того часу, як заридив цей лозунг і за кумира собі поставив державу, не ідеальну якусь державу, а ту реальну, що складається й на свою частку в „общерусской культурі“. Хто обстоює за державу в даних її реальних формах, хто зводить практично всю культуру на неї—той мусить за неї й відповідальність на себе взяти,—повну і за все відповідальність, аж до того „нечестивого наслѣдія катковщины“, яке було одним з найгірших створинів цієї держави. І державникам Погодинського типу нема чого уягнати: треба їм раз сказати, що „нечестивое наслѣдіе“ в боротьбі добра з злом й заступає проти „инородців“, сказавши, працювати вночі і вночі з Меншиковими та Савенками та разом з Пуришкевичем одкинути й решту сорому. Коли не їм гідко, то іншої ради нема, як переглянути питання про „общерусскую культуру“, одвинути в ній загальнолюдське зерно од „истинно-русской“ полови і саме верно сіяти—насамперед на своїй власній ниві. Влучно писав колись Михайльчук у листі до Півніа, що „дорожить режимомъ, доставляющіймъ легкую побуду русскому языку надъ всѣми остальными, нѣтъ интереса и для самого русского общества,—такъ какъ въ условияхъ этого режима могутъ, наконецъ, погнбнуть и всѣ зачатки собственной культуры этого общества, какъ бы они ни были, повидимому, блестящи“.

Цієї глибокої, хоч і простої істини не розуміють недоумні пануючої державности, та ще менше можуть зрозуміти й такі політичні маятники, як д. Погодин. В своєму засліпленні вони не здатні розібрати, що проти зерна, проти справжніх скарбів „общерусской культурі“, як і всякої взагалі

культури людської, й ми не маємо нічого, але хочемо брати їх у своїх власних формах, впливаючи з неї самий загально-людський зміст, всім народам однаково привдатий, і цураючись того сміття або й ще гіршого чогось, що обважнює непосильною вагою й саму культуру. Борючись за те, щоб од того сміття й очистити, ми, „инородці“, смію думати, не тільки не заподіємо якогось „разрыві“, не тільки не готуємо світові цивілізації страшного, мовляв д. Погодин, „бѣдствія“, а навпаки—далеко патріотичніше робимо діло навіть з поглядом самої ж „общерусской культурі“, ніж усіякі політичні маятники, що тільки вибивають на дзигарах часу нашу спільну недолю, ганьбу та ляхоліття. Вергаючи на одну купу і справжні культурні скарби, і антикультурне „нечестивое наслѣдіе катковщины“, одбиваючи своє „тихтак“, хильючись вправо і вліво, проказуючи сьогодні: „сначала человекъ, и уже потомъ государство“, а завтра навпаки, обурюючи всіх і все своїми вічними претензіями та неситою зардирією—це вони сіють розбрат, це вони викликають ворожнечу... І тільки брак сміливости та елементарної політичної чесности, оте принципіальне й практичне фарисейство, не дозволяє їм бодай не удавати з себе прихильників людської цивілізації, називаючи речі їхні власним найменням. Та може ще набуряться сміливости, і тоді... тоді Пуришкевичевого голого полку прибуд...

Сергій Сфремоу.

По Росіі.

—Знов ім'ябощі. Справа ім'ябощів, про яких почали потроху забувати, знов набірає гострого характеру. Виявляється, що між самими російськими ієрархами помітно цілком протилежні погляди на цей релігійний рух. Московська синодальна кантора на чолі з митрополитом московським Макарієм одкинула питання про ересь ім'ябощів. В цей же час митрополит петербурзький Володимир, архієпископ Нікон і деякі інші члени синоду одверто визнають це вчення цілком еретичним. На минулому черговому засіданні синоду треба було підписати протокол по справі ім'ябощів, але члени синоду одмовились зробити це, мотивуючи своє одмовлення формальними причинами—відсутністю на засіданні митрополита Володимира та обер-прокурора синоду Саблера. Переказують, що Саблер, бувши в Лівадії заявив, що справу з ім'ябощами цілком ліквідувано.

Переказують, що єпископ Нікон, великий ворог ім'ябощів, не бажаючи йти на компроміс, думає вибути з числа членів синоду.

(Б. В.)

—Авіатори і загинувші експедиція Седова. Цими днями буде складено контракт між морським відомством і двома російськими авіаторами, що поїдуть разом з експедицією розшукати капітана Седова, Русанова і Брусилова.

Коли буде підписано контракт, авіатори поїдуть до Парижа купувати на кошти відомства апарати. Морське відомство виробило між іншим такі умови: авіатори одержуватимуть зараз же після того, як буде підписано контракт, по 400 карб. у місяць. Харчі їм дадуть на два з половиною роки. Крім того, морське відомство страхує життя обох авіаторів по 10 тисяч

карбованців. Страхування буде зроблено на тих же основих, на яких застраховано й інших членів експедиції, бо ні одно страховт в о не захотіло страхувати життя авіаторів від падання з апаратів. Морське відомство думає організувати ще одну експедицію авіаторів для розшукання загинулих експедицій; в цій напрямку ведуться переговори ще з деякими російськими авіаторами.

(Б. В.)

—Новий сибірський „міністр народної освіти“. В газетах вже скільки раз повідомлялось, що попечитель харківської шкільної округи Соколовський примушений покинути посаду, бо низько незадоволений міністр народної освіти Касо. Тепер остаточно вирішено, що Соколовський покине свою посаду, але подастся не в одставку, а в далекий Сибір на більш відповідальну і високу посаду—завідуючого народною освітою всього Сибіру з правами товариша міністра. Про це вже повідомлено директорів та інспекторів народних шкіл Сибіру.

Житиме „новий міністр“ в Гомській. Але ще не відомо докладно про його обов'язки і компетенцію. Сибірські газети з приводу цього зауважують, що Сибіру „потрібне самоуправління, а не заява чиновничої посади“.

(Р.)

—Пуришкевич і губернатори. Через те, що деякі губернатори тляють Пуришкевича до суду за наклеп, сою розіслав у свої виділі додаткові анкетні листи для збирання нового матеріалу про „неблагополучих“ губернаторів. Визначено незручними, щоб суди відбувались в тих губерніях, де начальниками ті губернатори, що позивають Пуришкевича. Через це всі подібні справи будуть розглядати в петербурзьких судах установх. Свідками з боку Пуришкевича виступлять окрім союзників ще й члени Д. Думи і навіть чини центральної адміністрації.

Пуришкевич організує тепер особливу „судову комісію“, котра почне розбирати і сортувати матеріали обвинувачення, а також збирати потрібні для справи документи.

(Г. М.)

—Петербург і Москва. Голова петербурзької городської фінансової комісії подав в городську думу докладну записку про сучасне фінансове становище Петербурга. В записці цієї введено порівняння між господарством Петербурга і Москви. Виявляється, що майже в всіх галузях городського господарства Москва веде перед. В Москві справа з грамавами стоїть дещо краще ніж в Петербурзі—пересічно на вагон припадає пасажирів 67,16 проц. в Москві—49,10 проц. Верства трамвайної дороги обходиться в Петербурзі в 465 тисяч карб., а в Москві—400 тисяч.

Багацько підприємств, про які тільки говорять в Петербурзі, в Москві вже функціонують; сюди належать—городська хлібопекарня, пралня тощо. Доклад зривів велике вражіння на присутніх.

(Р. С.)

—Кара на тіло. Міністр Макалков з приводу законодавчої пропозиції 53-х депутатів про скасування кари на тіло висловився за те, щоб „исправительня“ арешт. роти для переселенців каторжан „було зоставлено, вважаючи це єдиною карою для осіб, що втратили чутість до кар морального характеру; особливо потрібною кару

пить, далечина силенна. В кого гроші, тому й тут добре і далечина не страшна, а чоловік з маленькими грішми стільки горіє, поки на нову землю прибуде, послідні злидні розгубить. В себе все спродасть, гроші на дорогу проведе, прийде—теж ні за що зачепитись, одна біда та й край. Шалеться скрізь люд. Зоставляється бідолаха одна тільки смерть“.

Манили, манили все нас, думаю: по-жидь, мовляв, дума вам одмежує землі. Осъ уже який год сидит та дума. І совіт там з нею в купі, хто а їх старшин, не розберемо.—А тільки нам з цієї думи, як сказати по правді, нема ніякої користі... Школа: треба самим про себе дбати. Як дід Задирака, каже,—дарма що старий, а на всякі приказани завзятий. „Щасъ, каже, та дума занадто про нас довго дума. Не вміємо ми віри ніяк тій думі... От якби вона нам дала землі, тоді б і ми знали, про що вона думає“.

Начальство шинки зністожило, монополюку посадило, така думка: що менше п'янства буде, а воно вишло навпаки. Що з того, що монополюка пізніш, ніж шинок відкривається і раніш замикається і на обід дається яка година, на спочинок сидільну. За те тепер по хатах скрізь пішли вільні шинки чарками і пляшками. Дарма, що вільний шинкар і двоє здері—беруть і на те не вважають. В кожній хаті вдови своя монополюка без патента. Одно слово, тепер так не селі: хто не хоче, той тільки горілку і че баришув Нема на це винути. Та хто-ж там на селі у нас буде зупиняти Начальство наше волосне таке, що навіть за могоричі і село віддають зрубівувати, а урядникові три карбованці в зуби—і торгує собі на єско губу. Нальвав п'яноу.

Розпаскудився народ, далі пікуди... Т. Суліма-Бичкинин.

На селі.

На селі я родився, виріс і зостарився. Багато дечого бачив на своєму віку... Слава Господеві перевадило вже на восьмий десяток... Не далеко, мовляв, час і вічного спокою. Нажився і нагрішів доволі... А такого розцупства, п'янства, як тепер поведлось по між нашими селянами не пригадаю. Ні, не було цього... Сохрань, Боже. Чи воно світ перемирився, чи люди перемирились. Раніш було все простіше і люди були, чи то дурніші, либонь плохіші... Тепер би здається крайшю бути, по селах школи позаволали, грамоті як навчають, Бог його святой знає чи вчягелі такі, чи вчять так. А ми цього не знали Нілких учителів, на всю слободу, чи знається було один два грамотних і то, мовляв, таких, що тільки псалтиря втнуть, десь у дяка навчилися. І, хвалити Бога, жили і хліб їли, дітей росли... Сиві по чотирі, по шість жили при батьках, робили і дбали все в купі, а горілку пили нішком тишком, щоб батьки не бачили. А тепер не встигне на ноги зоп'ястися, а чарку вже розуміє. Таке паскудство поведлось. Та що: парубки п'ють—дітвта не відстать. А попорбй його усвоистити, так воно тебе так осквернословить... То, каже, колись було й прошло, нічого згадувати. Тепер зовсім по другому життя пішло... То правда, що по другому—тільки, мовляв, по дурному... Тепер же так, як зійшовся парубок з дівкою—батько, мати, чи там хто з старшин, не прислухайсь і не ватикайсь. Один глум. Навпаки, перед батьком, матірню ще хвалиться, вип'є на копійку, а на цілкове чвані. А це це нову моду завели—прибрали способу. Це ж уже, як там кажуть, не за нас настало, не за нас і перестане. Без сватів дівка замж не піде, а без грошей батько сина не жениць. Гарна дівка,—гарні й гроші, плохіша дівка—меншій і вкуп за чей.

То, мовляв, по вговору. А ще як дівка парубкові до владоби, ну, тоді батькова воля за дочку правити. Не на місяць я тобі, каже, і не на рік видаю робітничку, а на вік, як Господь здоров'я пошле і віку дасть. Свати, сватами, а гроші—грішми. Моя дочка, є на що подивитись, огряденька, слава Господеві, при здоров'ї, буде кому роботи, аби було що... Так воно велось за наших дідів, батьків... А оце, сказати, не так і давно, либонь, років за два, а може й більш, таке обнаковення проявилось. Посватає парубок дівку, все пеняє так, як слід було: й хліб обміняли, слово подали й всі умови скінчали, дівка вже неїде, всі ходила молодшою... А потім візьме раптом відкинеється від молодого, пізнається з другим парубком. Мало того—кине батька, матір і майне в чуже семейство до того парубка, а який зізналась і живе там ніби-то невістка, місяць або й два невинчана. Відкається, кидається бідиной батьку і нещасна мати. Оце так, каже, Данило Сич просватали дочку за Басарабенку, а вона до Шараєнка втекла.

На неділю оце б уже і вінчати і з батюшкою сват умовилися, а вона взяла, та он яку штуку ввирала... Не сибірського ж тобі роду дитина. Ходив, каже, Сич до Шарає, дався і всовіщав, іди, кажу, доноу до дому, не роби сорому батькові, матері та й собі. А вона й слухати не хоче. Одно затяла: не піду, каже, він мене опротивить, хоч голову мені одрубайте, я не піду, тут зостанусь. А старий Шарає мовчить, не всовіщав і не одмовляв, воно що? Вилимо, згодю дарову робітничку мати. Я й, каже, не кликав, сама прийшла до мого сина; то іх діло, захотять—повінчаються, коли сами знають. Шарає, те добре знає: літ сватати таку дівку, треба не малою викупа за неї покласти і весілля справити, за вінчання попу залатити. А тро сама прийшла, ніякої втрати. А не втдно—одмовляє: нехай іде к бісову му батькові, звіділь прийшла, я її не силюю, а поки живі, хліб їсть, повин-

на й робити: даремно турбується, Данило. Не твоя дочка перва, не вона й послідна. Он Сичева. У двох була а третім тільки повинчалася. А Асмолова дочка, тік же й годі не виходила. Жила з год з Ярмолаєвим сином, а потім разом справили хрестини й вінчання.

От горе, потуманів геть чисто люд! А жіночі—баби наші. Еге, не те що раніш, не дуже чоловіків держаться. Як тільки що сказав чоловік жіночі, посварились, вдарив не вдарив, вона зараз на втіки—покинула його, дітей, та й пішла служити, а або так до когю пристала і живе, і слова не кажи. Поб'єш так ще й одвчати будеш шапорта стрибку і живе своєю волею. Як оце Чимбарева жіночка штуку викинула. Прислали до нас у слободу урядника. Чоловік з себе ще молодий такий вдатний і на діло ширий, так повсюди кидається. Дивимось: чогось став урядник узацати до Чимбарі... Чимбарь чоловік жонатий, замжненький, держить пивну і так вони заприятелювали. Один без одного не дихне. Еге, доприятелювались, як там кажуть: „хліб їсть і тебе з'їсть“. Доходився урядник, поки не зманув молодого, відбив жіночку у Чимбаря. А Чимбареве ва жінка, нівроку собі, таки гарненька. Покинула дітей чоловіка і живе тепер в урядника. Хотіла й дітей забрати, так чоловік не дав. Та скайся вже ти, каже, паскудо; діти при мені зоставтуться, не пущу з тобою в блуд... Ходив Чимбарь у волюсть, жалівся старшині. Признавали у волюсть їх обох. Урядник одказує: „Я й не держу, вона живе по своїй волі, нехай іде до чоловіка“. А вона стоїть одмовляє: „Краще мене застрель, а до чоловіка я не піду жити...“ От і мири їх, тепер як знаєш. І ж подруга, теж так зробила: була за Гусаком Петром; він парову держе. Покинула ц лівка алігалася з стражником і подалася із ним на будку; він там на станції служить. Гусак і до земського ходив жалітись. Земський у волюсть прийняв. Накачував й такі добре начальстик: вона пе-

на тіло міністр внає під час бутів карторжан.

Видна сесія московської палати подала розглядати в Архангельську при вачивних дворх справу 11 наархастів-коммунистів. Обороняють Маклаков-і інші.

— В Петербурзі на судобудівничій верфі пушловського заводу забастували хлопчачи-учні; виставлено економічні вимоги.

— Після реформи воєнної медичної академії знання студентів підупали.

Державна Дума.

Роспис управління водянх доріг.

Демічно (нап.) докладає роспис управління внутрішніх водянх доріг і зазначає, що думські побажання відомство частинно виконало вже, а частинно—виконує. Напр., — зважаючи на побажання про заведення в можливі широкій мірі прохань земств про асигнування на допомоги й позички на шосейне будівництво, в думу внесено законопроект про асигнування пам'їйової карбованців на ці потреби. Тепер одбувають роботи по виправленню меж сумезної з Австрією частини Вісли й на пруському кордоні. Одбуваються далі роботи по шлозуванню маринської системи Дону і праці між селами на Дніпі.

Розглядаючи теперішній роспис, комісія звернула увагу на те, що необхідно поліпшити лікарсько-санітарну справу на внутрішніх водянх шляхах. Дали, звернувши увагу на те, що шини на землечерпальні знаряддя на наших заводах часто зводять вищі закордонних, комісія висловила побажання про те, щоб звільнити до участі в торгах, крім руських, і закордонні заводи і про одлачу замовлень за кордон, коли цілн своїх заводів будуть визнані високими.

Роспис приймають. Дали Гереміцкі докладає роспис управління залізницями і констатує впаду діяльності управління. Докладчик зазначає, що частина прибутку по роспису, що з'явилась вперше в справознаві за 1911 рік, підраховується в 1914 році в сумі 60 мильових карб.

Президенти інженерної ради Ноздрев висловлює надію, що Дума прийме кредита.

Роспис міністерства доріг обмркується в Думі майю при загальній вуевазі. Характерне поведіння нового товариша президента Протопова, який повбавив слова соп-лемората Муранова за одну тільки згалку про 1905 рік. Він побавив Муранова слова будувальні за такі слова „когда работіе были сильны“. До таких утисків чал вледо слова ще ніхто до цього часу з президіума не доходив.

В кінци засідання була внесена пропозиція поставити на обміркування на найближче засідання законопроект про безоднов дальність депутатів. Підтримуючи цю пропозицію, Чкелде, між іншим, підкреслив поведіння Протопова і зазначає, що „когда так і дали піде, то ми незабаром будемо мати Думу, де доведеться розмовляти на мигах“.

3 життя недержавних націй.

Вірменське громадське життя.

— Тифліський губернатор затвердив перероблений статут „Кавказького вірменського видавничого товариства“. Перед цим вірменське громадство дуже гостро критикувало діяльність цього т-ва, осуджуючи його керовників за млявість. Зміна статута і цю встала через цю громадську критику. Тепер, шляхом заснування фільї сфери діяльності т-ва буде поширено на всі великі вірменські центри Кавказу.

— Вірменське громадство збірає кошти на допомогу своїм братам—турецьким вірменам. Питання про те, в яку форму повинна вилитись ця допомога, не сходить з газетних сторінок. „Оризон“ з приводу цього між іншим пише: „Малоазія дала нам наших земляків в Росії і в Турції. Воно зменшує населення вірменських сел, руйнує селянське господарство і родину. А селяне—це основний базис вірменського народу. Вірменська інтелегенція повинна пам'ятати це і всі сили свої повинна прикласти до того, щоб зміцнити наше село економічно; майбутні жертви повинні піти тільки на це. Боли наше селянство буде сильне економічно, тоді оно паралізує всі анти-вірменські видари і тільки тоді наберуть належної ваги і змісту всі наші клопоти про вірменську школу, театр, літературу то що“.

Великоруський націоналізм і поляки.

— Невдало російське об'єднане дворянство висловилось за обмеження в азіядних губерній прав і обов'язків майбутніх дворянських маршалків по лякві по виборю, а тепер маємо інтересного циркуляра волинського губернатора Мельникова до президентів земських управ. В газетах з'явилась чутки, пише губернатор, що керовники польського громадянства мають думку захочити в свої руки посади секретарів то до, в нових, земствах, аснованих в шести західних губерній. А через те, що ці чутки можуть легко справитись, губернатор радить, щоб всі посади в земстві, а особливо посади секретарів—заб'їдалися исключитально чинами руська-

го происхожденія, щоб таким чином було забезпечено інтереси „русского“, „первенствующаго“ в цьому краю, населення. Яке то руське населення бере під свою оборону губернатор, відомо всім. Польському ж громадянству великоруський націоналізм, як бачимо, оповистив війну майже в всіх сферах громадського життя.

Маленький фельетон.

ІНТЕРВ'Ю

Прочувши про чергове „проешествие“ в Державній Думі, ми поспішили чим-дуж до одного з членів Державної Думи, значного октябриста, за подобицями. Вітає нас трохи злякано...

Він. Прошу вибачити... Почув давника, і чомусь уявив, що то від Каса когось приславо.

Ми. А хіба що?

Він. Як що? Ви ж знаєте, чоґо ми тільки не нагородили у своїй формулі. Просто як загадає, то й досі острах бере... і сором. Де ж такі: що там не кажіть, а особа,—не якийсь там Бадаев або Чхейдзе. А ми... Пху! Затміння якесь нашіло, гипноз, піддалися ливим... Той Мільков безперечно шоє знає: плюєте мені межі очі, коли згодом не виявиться, що він має стосунки не тільки з финнами, а з самим пеклом, а то б з якої речі на нас такий туман?.. А потім ще—оте виключення Пуришкевича на 6 засідань. Збожеволіли, просто таки збожеволіли!..

Ми (обережно). Але ж... коли не помиляюсь, він шоє таке...

Він. А! Пусте!.. Ну, що тут такого, що людина прохопилася.. правдивим словом.

Ми. Правдивим словом?

Він. А вже ж вже ж. Правди нікуди діти.

Ми. Для нас, вибачте, трохи незрозуміло... На чю адресу кинув Пуришкевич оте своє—„дурачье“? На адресу опозиції?

Він. Крий, Боже! Де ж такі! Пуришкевич—людина розумна, експансивна трохи, правда, але... працювати в атмосфері парламентської боротьби, жити нервами—це хоч що зробіться Пуриш... чи то пак... екзальтованим. Людина він, кажю, розумна і що до опозиції, звичайно, не кохав жадних ілюзій. Чи ж він не знав, що опозиція завше поставиться до п. Каса негативно?.. Ні, тут не те. Як ми... ми, октябристи, що завше йшли в бюрократії на почесній мотузочці, могли чинити таке глупство!

Ми. То ви певні, що то на вас сказав Пуришкевич—дурні!

Він. (зрадівши). Авже ж, а ви як же думали!.. І скажіть тепер, що шановний депутат помилується!

(Ми охоче пристали на думку поважаемого господаря)

Він. То то б в е. А ми... що ми зробили? Замість того, щоб пробувати, як і належить керуючій частині Думи, завше безсторонніми, ми... голосували за виключення правдолюбця.

Ми. Але ж Пуришкевич лагодився п'яного з вас повітати, чи шо?

Він. І по заслу! Не голосувати проти начальства! Власне, як розміркувати добре, то це навіть не суперечить російським законам. Шо ж ви думаєте, по голови треба гладити тих, що винають бунт проти начальства, а наше ж голосування за недовіру міністрові народної освіти—це ж простісенський бунт, за який треба...!

Ми. Повісити?

Він. (затремтівши). Хм... як вам казати? Я, власне, не від того, коли начальство той... Але ми покаємось, і про такі страшні річі чи не рано ще балакати. Ми покаємось. Начальство ще не раз побачить наше слухання.

Ми. Он п. Чихачов каже, що Родзянко зрадив правих, виключивши Пуришкевича.

Він. Має повну рацію. Це суцзя правда і нечувана річ в історії парламентаризму.

Ми. Як же, на вашу думку, повинен був зробити пан голова, коли Пуришкевич гукнув на вас—дурні! Адже і його, як октябриста, це зацікало?

Він. Безперечно, Пуришкевич не робив винятків. Він октябрист.

Ми. Ну?

Він. Ну, то й повинен був зробити так, як у таких випадках роблять завше октябристи.

Ми. Себ то?..

Він. Запропонувати Думі висловити подяку.

Ми. Дозволяте про це все написати в газеті?

Він. Прошу навіть. Може Пуришкевич прочитає, може хоч трохи йому від серця одіде... А то в мене й душа не на місці. Шо то буде? шо то буде?

Провінціал.

Од редакції.

Чергове число „Ради“, з огляду на 2 дні свят, вийде 28 мая.

По Україні.

У Києві.

Подорож міністрів. 29 мая через Сарни мають проїхати міністри—Н. А. Маклаков, С. Д. Сазонов і Л. А. Касо.

В університеті. Вийшло справозданнн про діяльність університету св. Володимира в 1913 р. З цього справозданнн видно, що на початок 1914 р. увесь склад служачих університету мав 292 душі; з них було 64 ординарних професорів, 15 екстраординарних, 51 приват-доцент і інші.

4 на історико-філологічному факультеті, 3 на фізико-математичному і 7 на юридичному факультеті. Не амічено 10 екстраординар: на історико-філологічному—1; на фізико-математичному—3 і на медичному факультеті—6. В 1913 році в університеті було 10 вчених товариств. При університеті було 2 бібліотеки: основна і студентська. Допомогових інституцій було 61.

На содержанию цих інституцій університет витратив 144,000 карб., з цих грошей 67,000 карб. було вилано на кліники і 20,000 карб. на бібліотеку.

Всього ж було вилано на содержание університету 988,134 карб.

Студентів на 1 января 1914 р. в університеті було 4,919 і сторонніх слухачів було 81. Відержали державні іспити 795 душ.

28 мая, о 7 год. вечера одбулось під промовод ректора п. Цюговича останнє засідання ради професорів київського університету. В цьому засіданні професори вирішили поставити портрет покійного проф. С. І. Афанаєва в помешканні пропедедвничої кліники. Вирішено клопотатись переа міністерством про асигнування 5,000 карб. і шо-року по 1,000 карб. на урядження кафедри географії.

На засіданню одбулась балотировка магістра М. І. Мітіліно на кафедру торговельного права і балотировка Бялобжезського на кафедру фізики і фізичної географії.

Мітіліно і Бялобжезський одержали більшість голосів.

Урочистий акт університету доручено урядити фізико-математичноу факультетові в январі 1915 р.

В комерційному інституті. В комерційному інституті закінчилися іспити по економічному одділу, інститут сичилу 2-3 душі.

В консерваторії. Вчора скінчилися переходні іспити. 26 мая одбудеться засідання педагогічної ради. Іспити почало держати 256 учеників і 638 учениць.

Нові прийомні іспити почнуться 29 августа.

Прохання будуть приймати до 1 августа.

В політехнікумі. Рада політехнічного інституту оголосила конкурс на кафедру механічної технології по одділу технології металів. Стрж конкурса сповняється 15 септйбря цього року.

На інженерному одділі почали розгляд проєктів. Усього подано для одбору 42 проєкти.

В записці, яку послано в міністерство про поширення сільсько-господарського одділу, проф. П. Р. Сльозкин вказує на необхідність заснувати кафедру громадських наук.

Весняна виставка (картин і скульптури київських художників) закритвається завтра, 26 мая, о 6 години вечора.

Сарава про рострату в конторі и-та-риуса Шенфельда. Загальне зібрання окружного суду справу про рострату в конторі нотаріуса Шенфельда передадо у судову палату.

Стрйя. Закінчивова страйк будівельних робітників по дереву; страйкувало 45 майстерень 10 днів. Вимагання були такі: 11-годинний робочий день, побільшення плати на 20 проц. і інше.

Закриття винних лавок. В останні дні до управителя акцизними зборами В. А. Новожилова надійшла ціла низка приговорів сільських сходів, про закриття монополюк. Крім приговорів, які прислано з місць у канцелярію акцизного управління, є також проханя педагогічної ради бойрицької школи садівництва про закриття винних лавок в с. Бистріці, чигиринського повіту. Управитель акцизними зборами зробив постанову про закриття винних лавок: в с. Медведівці, Бистріці, Бобрлиці, Жорнівці, Козаровичах, Зарубинцях, Устинівці, Пархемівці Самогородії.

Крім того, одержано приговори сільських товариств про закриття монополюк в Білгородці с. Тагачі, Кривошїнцях. м. Смілі м. Фаст. Де-які сходи зробили постанову про штрафи за погачу продаж горілки. Гужколановський і ворєвський сільські сходи, радомисльського повіту, вибрали уповноважених для боротьби з потайною торгівлею горілкою.

Досі з початку 1914 року на Київщині акцизним управлінням зроблено постанови про закриття: 23 винних давк, 16 авичних і трактирів.

Борги г. Києва. З 1877 по 1912 р. Київ вилуств 21 авлігаційну позику на суму 12,889,550 карб., при реалізації позики одержано 11,749,800 карб. Торк буд позичено 5,005,000 карб., в цьому році Київ випустить позику в 24,999,875 карб. на викуп трамвая. Таким чином Київ вилуств 23 позики на 44,346,525 карб.

Крім цього, город має зробити позику в 10,000,000 карб. на викуп електричного підприємства.

Виставка худоби скотництва у Київі буде одкрита до 26 мая.

Скрутне матеріально становить чинів поліції. Київський поліцеймейстер звернувся до київського гор. голови з поведомленням, в якому вказує, що чини київської поліції—в дуже тяжкому матеріальному становищі.

Санаторія в Пуці-Водиці. 20 мая почала функціонувати санаторія київського товариства боротьби з туберкульозом в Пуці-Водиці.

В цьому році в санаторії одкрито новий барак. Усього хворих в санаторію прийнято 112 душ, а бажаючи полати в с. аторію було 599. Незабавтом в Стелезівському парку одбу-

ється гулянка на користь санаторії і диспансера (амбулаторії для туберкульозних), який недавно одкрито на Прелславинській вулиці.

Одкінує проханнн. Міністерство фінансів не дало згоди на проханнн київського земства про дозвіл перевезти без мита уські закордонні речі для сільських ремісничих майстерень.

Проти конокрадства. Між селянами Київщини повстала думка заснувати страховий фонд від конокрадства. Плата за стрховання має бути по 6 коп. з рубля овійки.

Діяльність Распутиня. З Одеси повідомляють, що нарала, яку мав урядити у Київі Григорій Распутин, не дозволено.

Распутин мав урядити нараду у Київі в справі заснування товариства.

Вісті з «раю».

Громадське життя.

Причина трусів в подільській „Провітні“. Несподівані труси в подільській „Провітні“ і у приватних особ в місті і на селах в повіті породили багато великих чуток про причини цих трусів. З одного боку, як у нас уже повідомлялось, ці труси звязують з майбутніми земськими виборами, до яких жваво готуються націоналісти і для цього користуються всякими заходами та прочищають собі шляхи. Разом з цим ширяться чутки, що труси стоять в звязку із збиранням жертв на пам'ятник Т. Г. Шевченкові в Київі.

Вистава „Гуртка“. Чистого прибутку од вистави подільського українського музично-драматичного гуртка на користь т-ва боротьби з сухотами лишилось біля 90 карб.

Антоній волинський і союзники. Союзники в Волині звернулись до синоду за проханннн лишити арх. Антонія на Волині.

В своїм проханні союзники по-ідаються на те, що в особі арх. Антонія патріотичні організації втервають свого діяльного керманіча.

Але синод в останньому засіданні постановив, щоб арх. Антоній, передавши всі справи пошому волинському арх. Євлогію, вийзав в Харків на місце своєї служби.

По городах та земствах.

З-мєжкий кошик. Хорольське повітове земське зібрання ухвалило одсвяткувати 50 днів ювилей заснування земств. В ознаку цього земство одкриває в кожній волості на повіті одну школу підвищеного типу.

Електричний трамвай. Кам'янець-подільська горюдська дума після довгих суперечок на засіданні ухвалила постанову абудувати в Кам'янці електричний трамвай, на 16 перстов завдовжки, концесійним способом.

Проти циркулярів Касо. Верховне дніпровське земське управа рїшила клопотатись про скасування відомого циркуляра Касо про народних учителях.

Переємські справи. Київське надзвичайне земське зібрання, що одбулось 20—21 мая рїшило доасигнувати на потреби південної переселенської організації 6,900 карб. через те, що асигнованих черговим зібранням 12,000 карб не вистачить, бо представники переселенських організації склали одрахунок на 18,900 карб.

Невдача. Гласні житомирської горюдської думи Тесельський, Носков і Словоцький звернулись до волинського губернатора за проханннн призначити окреме засідання горюдської думи для вшанування переведеного в Харків арх. Антонія. Але на цим справі і закінчилась, бо згадані гласні не були в вираженніках бажань всієї думи. І урочисте засідання не відбулось.

Шкільні справи.

Учительські курси. Літ і учительські курси, які впровадє катеринославське губерньське земство одкривуться 27 мая в будинкові катеринославського гірничого інституту, де і будуть читатись усі лекції.

Про учительський інститут. До подільського горюдської управи надходє багато запитань про час відкриття в Подлясі учительського інституту. Горюдська управа повідомляє, що в біжучому році учительський інститут не одкривуться і за всякими відомостями в цій справі радить звертатись до директора початкових шкіль.

Всякі звістки.

Плата робочим. Узинське, васильківське пов., на Київщині кредитово т-во підписало контракт, по якому воно буде постачати буряки на цукроварню. Через те в цій округі цього року буряковий плантацій значно побільшало і як прийшла пора робити шаровку, польоть буряки і ін., то поденна плата швидко підскочила з 30—35 коп. до 80—85 коп. Цьому підвищенню ціи помогло ще й те, що тут довгенько на весні була засуха, а потім на скінченню апріля пішли дощі, на стала тепла погода і всяка рослинність пішла буйно рости. А це за скільки день ціна знов стала спускатись. Тепер тут поденні на плантаціях роблять по 65 коп. на своїх харчах; робочий день з 6 г. ранку до 6 г. веч.

(Власн. кор.)

Убієство з-за Державної Думи. В с. Писка, на Херсонщині, сталось незвичайне по своєму характеру злочинство. Селянин Петренко почав сперечатись з своїм сдносельцем про користь Державної Думи. Дійшло до сварки. Петренко зловип гострий віж і вгородив у живіт селянинові, котрий говорив про користність Державної Думи.

За новиміть. Як сповідають з Харківска, віде губернатор Кошуров-Масальський арештував на 20 днів чи-

новника особливих доручень при чернігівським губернаторів за те, що той вперевид Кошуро на своїм автотомобілі і пустив дия в цей час.

Боротьба з пияцтвоом. В с. Требухові (остерського повіту) в Чернігівщині) сільський сход по тановив закрити монополюку й три пивних. Непокірних постановили штрафувати на 25 карбованців.

В козельському повіті ухвалили селяне таку постанову вже в с. Браньніці та Кобижчі. У Рудьковці селяне поділились надвоє і через те, поки шо, не ділиши ні до чоґо.

(Власн. кор.)

До майбутнього врожаю. З м. Широрокого, на Херсонщині, наш кореспондент повідомляє, що у них дуже сумний вигляд мають засіви. З самої весни майже не було дощу, а в травні й зовсім не було. Суха. Великі вітри. Верстов за 20—15 навкруги ідуть дощі, а у нас од того тільки похолоднішає та похмаритьсн, а дощ і не капає. Хліба гинуть.

(Власн. кор.)

Галичина.

Український антрополог Д-р Іван Раковский професор природничих наук в академічній гімназії у Львові, перебуваючи цього року в Парижі на студії призначив за свої наукові дослідні діяним членом французького наукового антропологічного товариства. Таким самим членом намічено ію торік д-ра Раковского антропологічне товариство при імператорській університеті в Петербурзі.

Вражники Шевченковиц демонстрацій в Київі. На цю тему прочитав реферат п. Василь Семеч, ст. філ. с. ввал, Човівового Стія" у Львові перед полемими вправами.

Українці в Америці.

З білячок американської еміграції. Обговорюючи сучасне становище української еміграції в Америці—головним чином негативній його бік—канадійська газета „Новини више“ Англії не знають про нас.

Це не диво. Перші наші емігранти, які приїхали до Канади, самі не знали, як назвати себе і представились тут як „галішени“.

Колі нині називають нас в Канаді пятнадцятьма назвами та причисляють нас до найріжнородніших народів, тільки не до українського, то в перш за все—це наша власна вина. І коли нам важно, щоб наші канадійські сусіди остаточно знали, хто ми й що ми, ми не маємо сподіватись, що зроблять це для нас якісь приятелі і ошкуні з другах ніжностей. Самі ми мусимо за це подбати.

Ми мусимо оповістити нашим сусідам нашу історію, мусимо сказати їм, хто ми, чоґо хочемо, а чоґо не хочемо, що для нас добре, а що не добре, що для нас честь, а що для нас образа. Тільки познайомивши їх з нашим минулим і нашими амаганіями, можемо від них сподіватись симпатії і розуміння наших потреб. А до того часу всі наші зусилля і протести, про які крім нас ніхто не знає лишається даремними.

„Шкільні драми“.

Єсть такий заголовок у кожній газеті, що виходить в Росії. Заголовок короткий, часто набраний навіть меншими літерами, чим звичайно заголовки набирається, але заголовок промовистий. Він з'являється весною і літом сезас. З'являється тоді, коли саме вся природа до життя прокидається, коли все живе співає величній гимн могутньому Даж богіві, утворює одну славу поему кохання і творчості. Щеває, коли вся природа, все живе в розвітті творчих сил. Так,—саме на весні починаються „шкільні драми“, саме на весні під таким заголовком з'являється шо для звістки: „Застреївся учень 4-то класу гадяцького гімназії“, „Рада“ ч. 113). „Учень 4-го класу Кременчугької вищої початкової школи Німченко, 18 років, зробив замах на самогубство“ (ч. 115) і т. д. і т. д. Саме на весні... Чому? Шо за дисованє в загальній гармонії життя? При кожній звістці відповів єсть, відповідь стара, відома, незмінна. Відповідь така коротка, як сам заголовок: „причина—невдача на іспитах“. „Істича“—ось що творять іі весні „шкільну драму“.

Вони відбирають життя у сотень і тисяч дитей, молоді, у тих, що звичайно зветься „нашою надією“—пе в гіршому разі, а в кращому—весну, чудову весну, перетворюють в час каторги. Вони від 6—7 років і до 25-ти короткого віку людини не дають пережити повно неапламовано того великого сяма природи, що зветься весною. Кома-ж потрібні такі великі жертви? Шо дають вони для того, що зветься поступом, що творить справжній зміст „сусоуму“? Найкращі представники педагогічної думки, найблибі лнвіці душі молоді вже давно дали на ці питання відповідь, що—нічо! окрім шкоди, і цю відповідь вони обгунтували докладними дослідми і ці дослідні давно придалі санкцію у тих небагатобудь рідительських комітетах“, що існують. І все-ж... і все такі вони, ці шкодливі іспити, існують, все-таки вони продовжують отруювати життя мільонам молоді. Для чоґо? Для чоґо? Хай би вже хоч самі чинителі уважали їх для чоґось потрібними, користними, а то-ж вони завжди до іспитів намічають, чоґо можна перевести до ви-

щого клаву, кого ні, кого можна випустити і кого ще, вони кридце, чим хтось інший знають, що іспити є тільки лотерея і тому не цінять їх. Чи ж не час пожалити нарешті молодь?

Чи ж не час покінчити з іспитами раз на завжди? Кажу—покінчити, бо не можна згодитись з недавнього пропозицією одного гласного городської думи (здається—москвської), яка радить перенести їх на інший час: інший час врятує для молоді весну, але чи врятує він життя для тих, які не через те кінчають самогубством, що весна пропадає, а через те, найбільше, що квиток екзаменаційної лотереї іде в тираж...

Ів. Пр.—но.

За кордоном.

Мексиканські конституціоналісти і ніагарська конференція.

Надійшла звістка з американських джерел, з Вашингтону про те, що один з генералів мексиканських конституціоналістів Каранца оповістив себе поки не відбудуться вибори президентом Мексики. Свою тимчасовою резиденцією він вибрав Салтіло і в цьому пункті має сформував свій міністерський кабінет.

До редакцій американських часописів ген. Каранца розіслав протест проти ніагарської конференції, котра хоче рідшати мексиканські справи без представників од конституціоналістів. Вона забуває, мовляв, що дві третини Мексики вже перейшли під владу Каранци і через скілька тижнів його армія матиме змогу сама вирішити мексиканські питання і утворити в країні правовий лад. А як що конференція поклала б озброєну силу за діятого, щоб провести свою програму в Мексиці, то це ще гірш і вже безнадійно запутало б справу.

Англія під „бабською небезпекю“. Перед всією мужською Англією встав праймарю питання: Що робити далі з суфражистками?

Поради даються допотопними людьми, яких і в Англії є чимало, такі: Збільшити кару! Коли в тюрмі робитимуть го-лодну забастовку, хай мрут! Зіслати всіх на остро-в. Св. Елени! Оповістити по за межами за-кову!

Але все це легше вимовити, ніж здійснити. Бо англійська жінчина вміє обороняти себе не гірш ніж англійсь-кий чоловік. Ось, на-пр., в якій об-стапові відбувся суд над суфражист-ками, арештованими підчас великого бововища біля Букинґемського коро-лівського палацу, де вони хотіли по-дати королеві свою петицію. Камера слідчого судді. Народу пов-нісенько. За дверима, крізь які звичай-но вводить обвинувачених, чути про-низливий жіночий крик.

Важко дихаючи полісмен втягує ростирану жіншину роки 35. Бриль у неї збився на потилицю. Рукав блу-зки надіраний. Городовики обвинувачують її, що вона прориваючись кріз поліцейський пост біля палацу, оперезала одного з них шіпком і в додаток влучила ще яйцем налитим клейкою червоною фар-бою.

— Ваше ім'я? офіційним тоном питає суддя. — А ось зараз визнає! Обвинувачена швидко нагинається, в одну мить скидає з ноги черевик і з силою шпугає ним в свого суддю.

Але той—хоч спортсмен, а хоч на-готовився вже всякої несподіванки, бо зручно, на лету ловить в руки чере-вик і коректно ставить присуд: — Внесіть заставу в п'ять фунтів, що поведитиметесь гарно—їдіть. — У Гидкий поїхав уряд. Не хочу давати ніяких обв'язків. — Ну, так тоді сидітимете 14 днів Далі хто там?

Знов за дверима крик. Тільки вже не пронизливий: це скоріш усього чо-ловчий голос—густий низкий. Полі-смени тягнули за руки кремензу, тов-сту, добре одяжену даму. — Ваше ім'я? — Ах ви тарган... і ви смієте ме-не судити! — Двадцять шилінгів штрафу, а хоч сім днів арешту. — Двадцять вам прокльонів. І в судью летить футляр з під оку-лярів. — Хто далі? Без метуші й без гаму входить під конвоем городовиків поважна ба-буся: срібне волосся, респектабельне лице.

— Ваше ім'я? — Номер девятнадцятий. — В ваших літах ви повинні бу-ли б спінити інших од нерозумних вчинків... — На вашому місці краще б спи-няти уряд і не давати йому мучити жіншину. — Дайте обцянку, що будете да-лі поводитися як слід... — Не дам обцянки... — Тоді сім днів арешту. Маленька ростирана дама літ 35 не така спокійна, як бабуся. — Убийни! Мучитель жіншину! Ка-тюго!—Кричить вона на суддю. І по-тім обернувшись до публіки, кидає в неї як лайку: — Мужчини!

Само собою, що після таких сцен в судовій камері, мужська Англія і взагалі Англія ж-во тепер під дамо-кловим мечем „бабської небезпеки“, сподіваючись час од часу все більших ексцентричностей од представниць

прекрасної половини великої британ-ської нації. А останні прикладають всіх сил, щоб ці сподіванки виправ-дати. Вони нівечать картини, вони палять будинки, вони роблять вибухи в перках. В театрі під час вистави одна дама кричала не перестаючи: „Визвольте містрис Панкгерст! Ви-зовьте містрис Панкгерст!“ Спробо-вали вивести, але зробити це було не так-то легко: прикувала себе до свого місця. А друга схопилася з крісла і де-монстративно викрикнула на адресу ко-роля такий вираз, який трудно пере-класти на літературну мову.

Останні вісті

(Телерами С.-П. Т. А. та власні).

Синод.

ПЕТЕРБУРГ, 24. Склад синоду на наступну літню сесію такий: митрополіт петербурзький Володимир, архи-єпископи—финляндський Сергій, Ни-кон, володимирський—Миколай, іркут-ський—Серафим і єпископ плоцький—Володимир.

Забастовки. КАТЕРИНБУРГ, 24. Забастувало 2.200 робітників верх-ісетського заліз-ного заводу, виставивши економічні ви-моги.

Смерть депутата. ПЕТЕРБУРГ, 24. Помер член Д-Думи від оренбурзької губ. священник Євладов.

Чума. БАКУ, 24. В с. Туркян розкопано скілька могил, тих що померли 1 мая. Трупи—зачумлені. Доми, де були ці покійники, постановлено спалити Филаретіці за роботою.

ПЕТЕРБУРГ, 24. Зібрання филарет-івського товариства одкинуло пораду Пуришкевича про командировку на місяць членів товариства для зібрання відомостей про діяльність педагогічно-го персоналу. (Постановлено звернутись до університетських адміністрацій і до директорів середніх шкіл з проханням прислати відомості про учителів).

Одставка Мережковського. ПЕТЕРБУРГ, 24. Бувший казансь-кий професор Мережковський, відомий по скандальній з ним історії, подав прохання міністрів про одставку.

Вимога віце-губернатора. ХАРЬКІВ, 24. Губернатор Масаль-ський вимагає увільнення всіх служ-ащих земської психіатричної Сабурівсь-кої лікарні за належності їх до секти баптистів.

Повідь. МОСКВА, 24. Волга страшенно роз-ділася. Затоплено сотні десятин сад-ків і тютюнових плантацій. В пово-ложські гори що-дня прибувають сотні родини.

ЗА КОРДОНОМ. В Галиччї. БЕРЛІН, 24. По приватним відом-остям, в Галиччї почалась організа-ція бойкоту пруських продуктів. Ор-ганізацію викликано бажанням зроби-ти опір пруській політиці що до поля-ків. Рух зах зах пів 30 городів.

Новий француз-кий набів. ПАРИЖ, 24. Рівняні повідомив Пу-анкаре про свою згоду заснувати ка-бінет.

Спростовання. ЛОНДОН, 24. Аг. Рейтера спро-стове звістку „Daily Telegraph“ про намір англійського короля поїхати в Берлін і Петербург.

В Румунії. БУХАРЕСТ, 24. Король і короле-ва виїхали в Констанцію, де мають зу-стрітись з Високими гостями.

Об'єднання Турції. КОСТЯНТИНОПОЛЬ, 24. Султан го-тує особливе іраде до всіх магомета-нів з закликом до об'єднання під про-водом Турції. Відозва має на меті перш усього албанців.

Албанський кризис. ВІДЕНЬ, 24. Сьогоднішні газети звертають надзвичайно багато уваги на албанські справи. Всі визнають надзвичайно критичним становище не-тільки Віда, але й самої Албанії, яка може опинитись під владою Турції че-рез небагливість держав. В тутешніх політичних колах обережно відомість, що Турція лими днями прислала ал-банським повстанцям великий транс-порт зброї і амуниць. З Костянтино-поля телеграфують, що сьогоднішня „Tatip“ надруковано відозву повстан-ців. Вони вимагають видалення Віда і призначення в Албанію правителем мусульманина. З Дурацо телеграфують, що міжнародна контрольна комісія не добилає нічого в переговорах з пов-станцями. Ходять чутки, що Від звер-нувся за поміччю до руминського ко-роля і той обцяв поміч.

Міністерський кризис. БІЛГРАД, 24. Засідання скупщини одстрочено через те, що міністерський кризис не припинився.

Терор суфражисток. ЛОНДОН, 24. Пожежою знищена історична церква в Бредволі, коло Дербі, в якій були коштовні реліквії, а також пам'ятник Еразмові і Дар-віну. Церкву підпалили суфражист-ки.

Озброєння ульстерців. БЕЛЬФ, СГ, 24. В день в гавань прийшла шкуна з грузом 3,000 винто-вок Маузера. Добровольці вигрузили зброю на підводи. Влзда нічого ї не знала про це.

В Болгарії. СОФІЯ, 24. Гурток об'єднаних со-ціалістів запитав уряд, чому він бере позичку в германських банків, а не в французьких і чи не матиме це впли-ву на зміну болгарської політики. Та-ке ж запитання несють члени сіль-сько-господарської спілки, які мають намір вести боротьбу проти того, щоб

вімцям було дано тютюнову конче-сію.

Катастрофа в повітрі. ДИЖОН, 24. Авіатор поручик Жи-рон з сапером впали коло Сен-Мартен-Дюжова і розбилися на смерті.

Література, наука, умілість і Техніка.

Вийшло ч. 19 української що тиж-невої газети „Маяк“.

Бібліографія.

Вл. Кранхфельд—Т. Г. Шевченко—тв-рць України. Критико-біографічний очерк. Третє видання. Стор. 104. СПб. 1914.

Брошура д. Кранхфельда про Шев-ченка виходить вже третім виданням. І вона цілком того варту: це одна з кра-щих популярних брошур про нашого Ко-бзаря на російській мові. Вона подає жи-тєпис Шевченка й його характеристику, зроблену в тонах надзвичайно теплих, лю-диною, яка, видимо, сама любить письмен-ника і що любов силкується і читачам передати. Поезія Шевченка, на думку д. Кранхфельда—це живе пульсування його серця; виймь серце з грудей, щоб Йо-ро роззинувся—і воно перестане жити. „Остається одно,—лозє автор,—самому приложити руку кь груди поэта, остає-тьса саму читателю взяти в руки „Коб-заря“, и тогда только мжно ясно почув-ствовать, какое там пламенное какое бла-городное сердце бьется любовью кь Ук-раинѣ“ (стор 98—99). І авторів Йоо зв-данних послати читач в „Кобзаря“—цілком удалась: справді після книжки д. Кранх-фельда, написаної просто, легко й цікаво, читачеві, який не знає оригінальних тво-рів поэта, цілком натурально буде про-стати руку по „Кобзаря“. Книжка буди-ти цікавість і це її вартість. А в тім і не єдине; автор, видимо, досить уяснив собі постать Шевченка не тільки саму по собі, а і в історичних обставинах, і через те життєпис Шевченка може заці-кавити і взагалі українським письменством, в якому центральні місця займає Шевче-но. Неприємно тільки в брошурі вражає застаріла термінологія, до того-ж і не скрізь однакова („малоруський“ і „юж-норуський“, дуже різко „український“), але це легко виправити в дальших ви-даннях.

Театр і музика.

Трупа М. К. Садовського. Сьогод-ни в літньому театрі Кулешового саду Яде вперше історична драма Б. Гринченка— „Ясні зорі“.

Завтра—драма „Доки сонце зйде, ро-са очі висить“.

В п'ятницю, 30 мая, в бенефс ка-пельмейстера О. А. Коши я йтиме опера „Утоплена, або русальчина ніч“.

Українська трупа під орудою І. Г. Калениченка (в „Раді“ раніш помилково було написано „Колісниченко“), що грає в театрі Курського комерційного зібрання, заснована з великою постоу. Заснував її д. Калениченко, що до того часу був першим любовником у трупі д-ля Гайда-маки.

Репертуар цієї трупи старий: „Панна Штукарка“, „Наталка Полтавка“, „Мари-ся Богуславка“, „Назар Стодоля“, „Бу-вальщина“, „Ой не ходи, Грицю“, „Не-вольник“, „Мати наймичка“ і ин. В трупі є артисти, як от д. Лучицька, що хочуть виступити в нових виставах, але д. Кале-ниченко до цього ставиться вороже. В антрактах на одкрітій сцені відбуваються українські хоріві і сольові співи, декла-мація і танці.

На перших виставах публіки було зо-всім мало, трупа мала їхати далі, але пе-рше публіки збільшилось, а по святах, то збори бувають і досить гарні. Зібранню, що запросило трупу на гарантію (90 кар. на день) є можливість тримати трупу— вона пробає тут ще з місяць.

В купецькому-ж зібранні, де грає руська опера—великий дефіцит. Призвів до Курська ще один укра-їнський антрепренер, але повернувся на-зад, побачивши, що вже є одна трупа. Трупа називає себе і „Малоросійської“ і „Українською“. Афіші друкуються без-грамотно.

З Курська трупа має їхати до Си-біру.

Лист до редакції. Високоповажний, пане редактор! Поклядаю надію, що не одмовите дати місце в „Раді“ оцій мойй дрібній замітці.

В ч. 120 газети „Діло“ оповіщено про виставу у Львові трупою Й. Стадника моєї нової п'єси—„Казка старого мля-на“, причім зазначено, що „твор цей по-явився недавно в „Літературно-Науковім Віствнику“. Певні причини спонукують ме-не не лишити цієї помилки без такої ува-ги: „Казка старого мляна“ друкувалася не в „Лі-Науковому Віствнику“, а в журналі „Діло“.

З глибокою пошаною С. Чернасенко.

Дописи.

(Од власних кореспондентів). ПОЛТАВА. Губернські земські збори. Нещодавно у нас відбулись губернські земські збори. Земці-полтавці, що звинки останніми роками служучо виконувати всі накази адміністрації, з'юча-б вони супере-чили старим земським традиціям, на цей раз несподівано стали в опозицію місце-вій адміністрації. Це тим більш дивно, що в нашому губерньському земстві панує права більшість, яка дуже боїться „посва-ряться“ з начальством... Штовхнув уше правих земців такий випадок. Торік же губернські земські збори рішили видавати педагогічний журнал для учителів народ-них шкіл. Але постанову зборів опрот-

стувал губернатор. Це так обурило мину-лі збори, що вони вивисли постанову,— не рахуючись з вишегаданим протестом, видавати журнал явочним порядком. Це олно. Слідом за цим збори перейшли до обміркування питання про забезпечення „третього елемента“, проти якого біль-шість земців зважди повставала, обвинувачу-ючи Йоого в бездьяльності, ліберализмі і де-кого навіть в „сепаратизмі“. Тепер ці-ж земці постановили завести з 1-го Йоюля ц р. пенсійну касу для земських служ-ащих Полтавщини.

Цікаво, що торік проти заведення та-кої каси висловилась ціла низка промов-ців, в цім же році—тільки двоє. Вихо-дить, що і тут земці, змінивши позицію, повернули вліво.

С. НЕНАДИХА, тарашівського повіту, на Київщині. Страви ошадно-позичкового т-ва. 14 мая одбулось надзвичайне за-гальне зібрання уповноважених ненадих-ського ошадно-позичкового товариства. Зібрання скликано було членами ради то-вариства для обміркування питання про недостачу в товаристві 837 пул. Бляхи на суму 2,865 р. 72 к. Зібрання, як і треба було сподіватись, не обцялось без скан-дала. Річ в тім, що голова ненадихських кооперативів п. Сліпанський-Сліпенчук не звик до постанов членів товариства, які були протилежні Йоого чисто комерційним намірам. За 7 років Йоого кооперативної діяльності ні жалде ще зібрання не скли-калось помимо Йоого бажання, і всі поста-нови зібрання провадились по Йоого вка-зіві. В члені правління і ради вибирали того, кого пропонував п. С—кий (перед давався Йоого родичам). Хто ж на зібранні аважувався суперечити Йоому, того негай-но виключали з членів т-ва. Врешті, дій-шло до того, що С—кий окружив себе переважно своїми родичами, людьми не-грамотними, неслєдними і несвідомими в справах кооперації, людьми, які цікавлять-ся кооперацією тільки з матеріальною бо-кку. Розуміється, що при такому складі правління і ради п. С—кий робив усе, як Йоому хотілось. Всі кошти товариства йшли туди, куди хотів С—кий. Так, до-стись велика сума (коло 25,000 р.) коштів перейшла до с.г. т-ва, де головою тако-ж С—кий. Кошти-ж с.г. т-ва витрачались і вкладались дуже рисковано: заводили вразкові поля, скотарство, свинарство, пта-хівництво, молочарство, бжільництво, кнатьство шествство, збудували лазню, фар-барню (все це вже закрито з великими збитками од невмілого керування справа-ми), наймало власного агронома й скіль-кох інструкторів і нарешті т-во перейшло на шлях дрібного крамарства, одкривши в м. Тетіївї (за межою свого району) склад с.г. машин і знаряддя. Машини продава-лись не членам товариства, а приватним особам позичання одкривалось самим чле-ном правління, який завідував складом і таким чином видано в борг машин мало не на 10,000 руб. Гроші витратились і с.г. товариство почало торгувати бляхою, яку заховаало на складі ошадно-позичкове т-во.

І от, членами ради вкрити була не-достача 837 пул. бляхи, з приводу чо-го і було скликаю надзвичайне зібрання уповноважених товариства. На зібрання уповноважених Київва інспектор дрібного кре-диту й інструктор-ревизор од союзу. Щоб виправдватись, п. С—кий почав скла-дати вину на члена ради п. Пуствоюита, обвинувачуючи Йоого в шпигунстві і т. и. Де-які уповноваженні погодились було з С—ким, але тут виступив інструктор-ре-визор і довів зібранню неуважність, не-зугарність і марнотратство голови товари-ства п. Сліпанського. Далі виявилось, що коли були вичерпані всі кошти с.г. т-ва, С—кий самовільно звелів (навіть без зго-ди решти членів правління) зостанити на схованні в тєвієвському складі 8,126 пул. бляхи і дозволити складу продавати її; ви-ручені ж од продажу бляхи гроші в касу ошадно-позичкового товариства не вноси-ти і по книжках не проводити, а витра-чати їх (тако ж без запису) на потреби с.г. т-ва. Через це і сталося так, що по-між крамом в ошадно-позичковому това-ристві рахувалось по день ревізії 8,126 пул. бляхи, в дійсності ж її було тільки 2,289 пул. Вкриття таких непосних мар-нотратських прийомів Йоому, С—кому, не подобалось і він прикляв усіх своїх сид, щоб виключити з числа членів ради п. Пуствоюита, коли же Йоому не вдало-сь, він почав люто галусявати, ображаю-чи п. Пуствоюита. Зібрання захвилюва-лось, загомоніло... почувись вигук: „Змі-нити председателя“, закрито с.г. т-во і т. и.

Сліпанський, почувши, що Йоого хочуть звинити, раптом агмувався й ніяково сів на своє місце... Ще 6 пак!—бути простою, неосвіче-ною людиною й одержувати 1,200 руб. жудування в рік!

Очумалось товариство од семилітнього спання та... пізно.

Кошти товариства, коло 56,000, вло-жені в діло недотепно і діють уже вели-кі збитки. Млин, будівля котрого обця-шлася т-ву в 41,000, тепер нік не може виробити проц, лажь, на яку витрачено 1000 р.—давно закрыта і нез баром роз-вильтись, сарай для скотини, свиниць і инше (на будівлю їх витрачено 2000 р.) стоють пустками.

Врешті зібрання постановило відокре-мити од ошадно-позичкового с.г. господар-ства т-во, закрити Йоому кредит в усіх Йоого формах.

Виходячи з залі зібрання один уповно-важений промовив: „кельско тому това-риству, котре випуска справу з своїх рук і доручає її одній людині.“

ПЕРЕЩЕПИНА, новомосковського повіту, на Катеринославщині. Ділямність сіль-сько-господ. т-ва. Небагато років, здаєть-ся, проіснувало наше сільсько-господар-ське товариство, а користи принесло чма-ло. Особливо Йоого користність дається селянству незможоюю в знаки, то-у

селянству, що по одинці не може ні зем-лю добре обробити, ні вчасно і гарно по-сіти, ні збути вигодно те, що вродить, а ні завести скотини найбільш придатної породи. Щоб дати таким селяням можли-вість користуватись удосконаленим сільсь-ко-господарським знаряддям т-во ще з перших років свого існування впорядило за допомогою повітового та губерньсько-го земств і департамента хліборобства „про-катну“ станцію, яка відпускає різні зна-ряддя за дуже дешеву плату.

Ця станція має навіть молотилку, хоч поки що з кінським приводом.

Щоб для заснування селяне мали завжди добре насіння (зерно) впорядковано Йоого продаж при товаристві з доглядом участ-кового агронома. Щоб скотина як робоча так і молочна не переводилась, а навіть ліпшала, заведено і ініціативи ветеринар-ного лікаря (тов. голови т-ва) „Случий“ пункт, який зараз має 1 бугая вільстер-маршського заводу, і бугая сірого укра-їнського і 2 ристих жеребків. Щоб мекі, які впорядковуються товариством, мали під собою ґрунт і щоб взагалі швид-че провели в життя інтенсивне господа-рвання, заведено багачко показних по-лів, за якими доглядає участковий агро-ном.

Селяне до всього цього ставились ра-ніш з недовіррєм, на всі заходи відпові-дали—„побайні“, а тепер вже радо йдуть за допомогою і число членів това-риства з 15—20 за чотири роки дійшло до 84. З останніх заходів товариства тре-ба одмити таку цікаву річ, як впорядку-вання народньої сільсько-господарської школи для дорослих селян. За дія цього товариство звернулось з проханням субси-дії до повітового і губерньського земств і до департамента хліборобства. Земства по-ставились прихильно і коли департамент теж згодиться допомогти, то може з осе-ни вже Перещепина матиме нове культур-не огнище. Бажаю-б тільки було, щоб провідники товариства, провадячи школу в життя, не забули, що школа повинна бути справді народня, це-б то, щоб лек-ції читались в ній на народній мові, на українській, єдино-зрозумілій селянам Пе-рещепини (виключч українським).

Нагадувати про це приходиться тому, що товариство зараз одержує як раз такі часописи, які селянщина зовсім не читаєть-ся,—„Южное хозяйство“, „Хлібороб“ (останніми часами він зовсім не містить статей на українській мові), „Колось“ і „Торговий листок“, тоді я існують та-кі популярні серед селянства часописи, як „Рілля“, „Наша кооперація“, „Маяк“. І це тим дивніше, що раніш предлачува-лись „Рілля“ і „Світова Зірниця“ і не тільки предлачувались, а й читались зов-сім не так, як вишезазначені „Южное хо-зяйство“, „Колось“ і т. и.

Листування редакції.

Передд. 524. Нам невідомо. Зверніться у воїнське присуство в Кременчук. М. ю. Перекладів з російсь-кої мови не друкуємо.

Справочний одділ.

Календарій відомості. Неліля, 25 мая. День святя Трійці: (Олекси Святя). Народження Царця Олександря Федоров-ни.

З-те обрешения гл. св. Іоанна Хрест., свмч. Феропанта, св. Кипрьского. Катол. Гигорія VII. Схід сонця в 3 год. 50 хв., захід сонця в 8 год. 7 хв.

Редактор В. Яновський. Видавець Є. Чиналенко.

Оповіді.

Спеціальна лічєбница д-ра Гольдберга

Пранці (сиф.), венерич, кожн. хвороби я нерво-половій розстройстві. Порада 50 коп. Михайлівська вул. 16. Од 9-2 дня, я 5-9 веч.

Зубний лінар Д. Д. Цигура

прймає від 9 г. р. до 2 і від 3 г. до 6. Нес-терівська, 36.

Д-р Черняк

В. Житомир, 16 Прийм. 9—12 г. 5—9, жінкя 1—2. Праші (сиф.) вен., мочево-под. ролст. Володїмїрська, Тел. 40-01.

Готель „Україна“

в наймі віддає КИМ НАТИ поміс на до-бу недорого. Бульв. Кудур. 34.

Швейні машини нових си-стем

од 19 руб., нові од 40 руб. продаються в складї градоф. ПОЛЯНИН І С-вья Київ. ХРЕСТАТИК, 52.

Колї мріете

про вступ до Учм. Інституту до коночне му-стє вступити до наших ґруп, котрі складаю-тьса з 0-16, що ґрутують до вступу в У-ські Інст. и. Перша ґрупа починає роботу з пер-шого червня, друга з 10-го.

Товариство студентів-репетиторів

Листовно: Бульварно-Кудурівська, 4, кварт. 11 Студентів. 318

УКРАЇНЬСЬКА ЦИРУЛЬНЯ.
В. Володимирська № 48 (проти город. теат.).
Зіспланкою Ю. ШЕФЕМЕТА. 56

Ясно для Вас
 Що купувати найдешевше найвигодніше
ГРАМОФОН або **ПАТЕФОН** тільки у нас
 без поручителя, одунаєм кожному з розстроч. платежа при малому задат

Торговий дімъ

Лодякинъ & С.

КИІВ, 52 ХРЕЩАТИК 52 телеф. 45-09.
 Оддѣли: в ОДЕСІ, ХАРЬКОВІ й ХЕРСОНІ

НА СКЛАДІ ПОСТІЙНО
3,000 грамофонів і **50,000** пластинок

Краще, чепурніше і дешевше ніж у нас Ви ніде в південно-західному краю не купите.
 Грамофони строго вивірені, виключно кращих закордонних фабрик

Вісімнадцять рубльови	10 р. 75 коп.	Шістьдесяті руб.	33 р. —
Двадцять п'ять	15 р. 50 коп.	Сімдесяті	43 р. —
Тридцять	18 р. —	Вісімдесяті	53 р. —
Сорока	23 р. —	Сторубльові	63 р. —
П'ятдесяті	28 р. —	Стоп'ятидесяті	90 р. —

Ціни по-за конкуренцію. Допускається велика розстрочка платіж.
Величезний та найріжноманітніший вибір пластинок від 60 коп.
 Продаються з великою знижкою: піаніно гітари, мандоліни, балалайки, гармонії, скрипки і ин. муз. ст.

М. жський кравець
ІВ. ЛУЧКО.
 Майстерня цивільного і форменного зодягу.
 Замовлення з свого і д. закачки матеріалу. Приймаю замовлення
НА СТИЛЬНЕ УКРАЇНСЬКЕ ВБРАННЯ.
 Столишніська вул., № 70, пом. 18.

Чудесний спосіб
 для збирання прокази фрукти, винахід німецького хіміка. Дуже легко і три рази більше фрукту й без черви. Виспа. за одну 7 к. марку. Б. Бульвар, 7 кв. 24 І. С. Білику. 335

попробуйте
табак
Бр. КАЛЬФА
 й переконайтесь, що нічого кращого по якості у Києві не було.
 Фабричний магазин
 Фундуклівська № 20.

Видвничче Т-во „КРИНИЦЯ“
 (Київ, Жиланська, 71)
 Т. Шевченко. „КОБЗАРЬ“
 Текст в редакції В. Доманицького.
 На звичайн. папері ц. — р. 35 коп.
 в опр. — р. 55
 На гарному „ — „ 1 р. —
 в опр. 1 р. 35
 та 1 р. 70
 Хто замовляє безпосередньо од нас не менш як на три (3) карбованці — переїздки даром (тільки в межах Европ. Росії).
 Видання Т-ва „Криниця“ продаються скрізь 338

Панами
 і другі солом'яні брилі
Обув
 справжня американська дамська й мужська
Парасолі і ціпки
 С. Петербургська фабрика білизни і галстуків
Р. М. Гершман
 Прорізня, 2 тел. 282.
 Ціни правильні, без торгу.

Олійні фарби найвищого сорту
 без найменшої підміси сурогату
— М. Л. —
ПАСЛАВСЬКОГО
 В. Васильківська вул. № 51
 (поруч з Трицькою церквою).
 На складі одержано
в ВЕЛИКОМУ ВИБОРІ
 шпалери найновіших стильних, рисунків. Бдиний продаж в Києві вареного масла рижської маслобійні Т-ва К. Х. Шмідта, по якості рівного якому ніде нема в Росії 77

КРАЖА
 10 лютого о 2 год. ночі Ів. Семенович, прокинувшись, почув, що в сусідній кімнаті хтось тихенько балакає. „Злодій!“ мов ножем різнула думка Ів. Сем. Він хутко сплигнув до долу, зняв з стіни ружницю й пішов в другу кімнату. Але не застав уже нікого. Недало розкидана лежала оджа долі та сумно світив місяць у розчинене вікно. Ів. Семенович тяжко зажурився що його робити? Грошей нема, а 20 далеко. В спальню ходити хоч і модно та якимсь чином те. Застреливсь листопад. Ів. Семенович уже навів ружницю, але раптом згадав, що в Києві є магазин „СЛАВА“, Хрещат. 58, де прод. одяжу дешево. Ех як підхвонься ж він та до жінки Жінко, чудя, вставай та ходи у магазин „СЛАВА“.
 Хе-хе-хе. Добре що згадав.
 Розстрочка платежа тільки в маг. „СЛАВА“ Хрещ. 58 чолов. жіноч. й дитяч. білизна. При куп. 1/3 або половина, а останнє від 4 карбован. в місяць.

Вийшла нова книжечка
Чим шкодять нам
мазепинці?
 написав
Г. Коваленко-Коломацький
 (Гр. Гетьманець) Ціна 3 коп.

Купальні костюми
 жіночі, дитячі й мужські
Дитячі літні
 фуфайки, костюми
 брилі, носочки і инш.
Гігієнічна білизна
 Дамська й мужська
 сорочки, панталони, сітки і инш.
 Дачні перелини в'язані
 капоти, батист, матинє і инш.
 Дамські чулки велик. сорт при куп. не менше 1/2 д.
по оптовій ціні
 найкращий вибір в магазині
Бр. Г. і О. Андрле
 В. Васильківська № 10.
 Prix-fixe. 189

ПІСОК, ГРАБІЙ І Т. Н.
 можна вигідно використати з цементом, з допомогою
машини і форми
 Д-ра ГАСПАРІ для пегли, черепиці, порожнист. каміни, східців, плит, труб, бетони, стовбів і инш. виробів
 КАМЕНОДРОБИЛНИ—ВАЛЬЦЕВІ
 МАШИНИ, ПІСКОМОЙНИ
 Л. Ц. М.—ЦЕМЕНТОВІ ФАРБИ
 Машинобудівельний завод
Д-р Гаспарі і Ко Маркраншгадт біля Львівця
 Прох. одвід наш завод. Нова брошура № 351 дурно.

„Пишущій Амурь“ Тільки з маркою „Пишущій Амурь“—кращі в світі ГРАМОФОНИ та ПЛАСТИНКИ Київський склад вид
Акц. Т-во „Грамофон“ Київ
 19 ХРЕЩАТИК 19.
 Против Думи
 Каталог безплатно.

Іван Олесійович
Циганков
 компаньон одділу
Магазин Карантбайвель
Дамського верхнього зодягу
 і прийому замовлень
 під особистим доглядом
 виготовлено розкішний
 вибір літніх річей по новітших моделях кращих
 домів Парижу
Думська площа
 телефони
 12—47 і 28—81.
 299

Відкрито новий чеський магазин
 Стильних виробів і хазяйського знаряддя.
 (бувш. служаш. магаз. Брабеца)
БАРАК і ВАНЧА
 Фундуклівська № 10
 Товар першокласних фабрик Ціни по за конкуренцію

Найкращі в світі Англійські
 велосіпеди мотоцикли
„ЕНФІЛЬД“
 оро чемпіон.
 ПРЕДСТАВНИЦТВО
Т. П. Шереметьєвої.
 26 Фундуклівська 26.
 Київ.

Всесвітньо-відомий
 Крем Казімі
МЕТАМОРФОЗА
 Виключно визнаний жіноцтвом усього світа. Безумовно радикально знищує ластовиння, угрі, плями, загар, зморщкі і инш. дефекти обличчя.

М и
 продаємо
 по доступним цінам і на льготних умовах плати
ВЕЛОСИПЕДИ
 знаменитої англійської фабр.
Рудж-Вітворт
 поставщика двора
 Його Величності Короля Англії Георга V
 тід.
А. Б. Заліщанський і Ко.
 Київ
 Хрещатик, 39 телеф. 38—46.

Шпалери
 велич зний вибір новітні малюнки Бездоганні по якості Видержаний стиль повна міра Овтом і Ціни фабричні.
Георгій Рикс
 Київ Хрещатик, 11 телеф. 28-91
 Вимагайте нові книги зразків; Висилка безплатно в роздріб.

ПРИМАНКА „РЫБОЛИНЪ“
 НЕОБХОДИМОЕ СРЕДСТВО для успешнаго ужения
 При употреблении этой приманки не приходится сидеть с удочкой и ждать часами поклевки. Приманка из смеси „Рыболинъ“ далеко распространяет запах, привлекает рыбу и рыба непроизвольно приближается к приманке.
 Больш. флаконъ „РЫБОЛИНА“ съ присоединен. флажкомъ, 1 р. 50 к. Три больш. флаконъ 3 р. 50 к.
 Въ Александр. Россіи разбавляется по таксъ.
 Складъ „РЫБОЛИНА“ д.л.всей Россіи у изобрѣтат. И. ГЛАЗУНОВЪ, Москва.
 Каталогъ рыболовныхъ снастей съ образцами высылается за 3 семикоп. марку.
 Вышло изъ печати нов. брош. о рыболовн. спорту А. Власова. Цѣна съ перес. 1 р. 25 к.

Мужський кравець
ІВ. ЗАГЛАДА
 Спеціальна майстерня цивільного і воєнного зодягу з матеріалів власних і д. д. закачки. Фундуклівська вул. № 84. Фірма існує з 1880 р. Ціни помірні.

Нове бюро похоронних процесій
Миколи ЯКУБОВСЬКОГО
 в г. Києві, на В. Васильківській вул. в б. № 15 (ріг. Рогнединської). Телеф. 39-50
 Виставка віників закордонних і російських фабрик з продажу їх по фабричних цінах.
 Пекривала, греет, алатоглан, атлас, муар, стьожки, хрести і все що стосується до похорон. Нове бюро приймає на себе перевезку покійників в инші города в закордон. й всі турботи по впорядженню похорон на провінції. Донголітна практика задуваючого і дешевої ціни. Адреса для телеграм: Київ. Похоронне Бюро Якубовського. 306

Українці! свій до свого!
 Спеціальна майстерня воєного і цивільного зодягу
В. ВОЛОДИМИРСЬКА № 51, у дворі (проти городского театру)
М. СВІНЦИЦЬКОГО.
 Приймаю замовлення з свого і д. закачки матеріялу. Замовлення виконуються гарно, дешево і швидко.
 2